

G
M
B
E
R
G

ROMAN

No

17

Baritonilaulja G. WIINAMÄGI, kes esines hiljuti waimulikkude konserfidega Tallinnas. Teatas ja mujal.

AR
G. B. Kralzweidi ins.
Festi NSV Riiklik
Sõnmatukogu

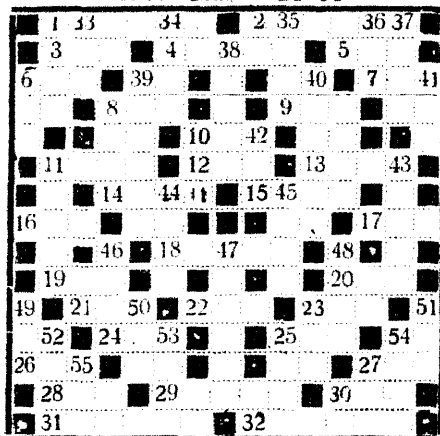
SA
7531

KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENG”
TALLINN, 1927. A. VI. AASTAKÄIK.

Hindmõistatus

Nr. 17 (131).

Ristsõnademõistatus Kokkuseadnud J. V.

Sõnade tähendus.

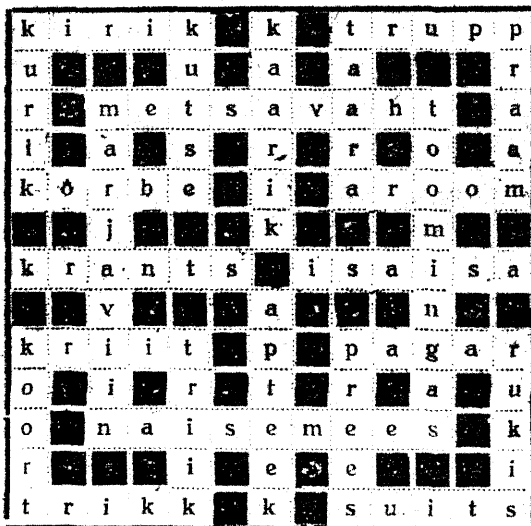
Pahemalt paremale.

1. Mänguriist.
2. Mänguriist (suurem).
3. Muistne tuliseksaetaw piinariist.
4. Wee kuju.
5. On igal ministril.
6. Kala liikumiswahend.

Lahendused tulewad saata „Romaani“ talitusele, Tallinn, märgusõna all „Hindmõistatuselahendus“ kuni 15. oktoobrini. Lahendusi võib saata mitu ühes ümbrikuks ehk panna „Romaani“ talituse (Müürivahe tän. 1b) sissekäigu juures asuvasse kirjakasti. Lahendajate nimed avaldatakse „Romaan“ nr. 21 (135).

Õigete lahenduste saatjate wahel loositakse wälja: 1) **Jules de Rovél — Kombejuht hällist hauani**; 2) **Arthur Adson — Wana laterna**; 3) **Marta Lepp — 1905 a. järellained**.

Hindmõistatuse lahendus nr. 12 (126)

Õigeld soletusi saatsid:

Tallinnast: M. Braun, E. Emann, Harald Johani, And. Janson, Milla Jeromin, W. K., Aug. Kaasik, Salme Kask, E. Kokmann, N. Mäkker, Mary, Hed. Martinson, F. P., A. S-k, R. Tiiskur.

Tartust: Arnold Johani, R. Müller, Ast-rid Ratnik, Rud. Solba, Heinrich Tamberg.

Pärnust: A. M. Arro, Milda Rüng

Wiljandist: A-ts, Boris Kaasik, H. Oinas, Richard Pruuli, Hans Pruuli, Wictor Rebane, Ed. Rünna, Leopold Taar, L. Takk, M. Takk.

Rakwerest: Eritz Kask, Harry Kängsepp, L. Pender, A. Seiberg, H. Willo.

Narwast: M. Adosson, O. Rotmann, Jakob Sakk, Karl Sakk.

Tapalt: Hilda Kiwirähk.

Walgast: A. Rekand.

Jõgewalt: S. Jürmann, Elmar Klausson, R. Terasmägi, Ernst Tobber **Waltust:** E. Lutsberg, Helgi Lutsberg, L. Lutsberg, Lennart Lutsberg, O. Lutsberg, Ruth Lutsberg. **Tarak-**

7. On igas toas.
8. Meie elukoht ilmaruumis.
9. Asja kohta käiw küsimus.
10. Omadus.
11. Ehe.
12. Awaus.
13. Põllutööriist.
14. Tormi nimetus.
15. Kuhu kõrgelt kukutakse.
16. Inimese kehaosa.
17. Roomaja.
18. Suurema wihma nimetus.
19. Koit.
20. Kaelaskantaw Ehe.
21. Näo osa.
22. Hoiukoht.
23. Rohuga kaetud maaala.
24. Wõõralaadiline poisi nimi.
25. Isiku kohta käiw küsimus.
26. Sügaw koht.
27. Toiduaine.
28. Kõlbmata maaala.
29. Kurb tolmetus.
30. Ruu nimi.
31. Tööriist.
32. Suurem tööstus.
10. Ei puudu ühegi imetaja kehas.
11. Tütarlapse nimi.
23. Paadi kaaslane.
25. Rikub rahu.
27. Maasse löödud puu.
33. Haawa järelalus.
34. Tütarlapse nimi.
35. Toit, supp.
36. Sõna, mis annab asjale wastupidise tähenduse.
37. Hojab asju koos.
38. Poisslapse nimi.
39. Kujutud riie.
40. Eesti kirjanik.
41. Asi, mida saab ette kuulutada.
42. On igal ajal.
43. Omadussõna.
44. On ühes lihaga.
45. Paljude häälte awalduis.
46. Muudab suitsu sihi.
47. Eesti uuem kirjanik.
48. Okaspuu leht.
49. Muistne sõjariist.
50. Taskukell.
51. Wedel aine.
52. Rikub tuju.
53. Muudab nägu.
54. Näitab, et midagi ei jää üle.
55. Riide waenlane.

Ülewalt alla:

1. Valgustab enne päiksetõusu
6. On igal toal.
8. Raua teisend.

ROMMAAN

Ilmub kaks korda kuus.

SISU: Arnold Bennett: Tuhande rõõmu linn. — H. G. Scheffauer: Kadunud kameelia. — Flemming Algreen-Ussing: Soojem soowitus. — P. Grünfeldt: Mis peaksin. — W. Rooberg: Eestlased Brasiilias. — Fr. A. Wyneken: Juuksesalk ja karud. — H. Wühner: Nõmme piiril. — Hiina jutt: Rebane-haldjas. — Kabiili jutt: Mõistatus. — H. Wühner: Aastad läksid. — Fr. Lehne: Tuli südames. — Tõtt ja nalja.

Nr. 17 (131)

September 1927

VI aastakäik.

Tuhande rõõmu linn.

Inglise kirjaniku Arnold Bennett'i romaan.

8

Ilma vastamata läks Pauline majja ja tuli paar hetket hiljem jälle tagasi. Pisarad seisid tal silmis. „Noh?“ küsis Carpentaria. „Rosie't pole majas,“ kostis ta. „Mrs Flam on üks. Dmefikul kombel magab ta, ja kõik on rahulik. Aga Rosie — — —!“

Ta muusjus.

Kolmas osa: Jeesam.

24. Peat.

Carpentaria ja Pauline seisid liigutamata maja ees; mõlemad kahlesid ja ei julenud tõsiastjadele näkku waadata. Dõ oli selge, peaaegu kiirgav.

„Seisuford on footu muutunud,“ ütles lõpuks Carpentaria. „Peame selle uue teguriga arvestama.“

„Millise teguriga?“ küsis Pauline.

„Teie õega loomulikult,“ kostis Carpentaria ferge naeratusega, mis ootamata avaldas ta mehifit pilklifku ilmet. „Mõtelge ometi, kui keeruleine see kõik on. Kui mul tegu oleks waid selle hallijuukselise salapärase indiwidi ja ta fuisse ülifonnaga — ehk ei tea Teie seda, et ta end ise nimetab Jeesam'iks, — siis wõiks ju lihtsalt mehifombel edasi astuda, ja lõppude lõpuks oleks üks meist — arwatawasti tema — wõidetud. Aga kui mängus on naisterahwas —“

„Kuidas wõite Teie kindel olla,“ kalkestas Pauline, „et Rosie siin mängus on?“

„Kas Teie selle juures kahtlete?“

„Ma ei saa aru, miks ta end nii ülewal peaks pidama.“

„Ehk tunneb ta teda juba endifefi ajast,“ oletas Carpentaria.

„Ei iialgi,“ ütles Pauline kindlalt. „Ei iialgi.“

„Siis on ta osanud Teie õe peale tähelepandawat muljet awaldada.“

„Dmeti mitte hüpuotilifst wõi midagi muud farnast?“

„Wõib olla midagi muud farnast.“

„Aga Rosie on temast poole noorem!“

„Kas niifugune asi siis wanufest oleneb?“ hüüdis Carpentaria. „See oleneb pilktudeft, fümpaatiatelt, wäifkufteft, mis on weel õrnemad kui fümpaatiad. Peale selle on Rosie enam kui pool nii wana.“

„Dh,“ fofiftas Pauline äkilife, igatfewa kõlaga, „ufun, et Teie mind awitate, mr. Carpentaria. Rosie wõib wiibida hädaohus, ehk teeb ta midagi rumalat, kui ta enefe nii feob mr. Flam'i kadunniflooga. Wida peame tegema?“

„Muidugi teeb ta midagi wäga rumalat,“ fõnas Carpentaria. „See on rumalat waid kaine mõiftufe feisufohalt. Aga ma ei ufu mitte, et Teie kuulufite mõlemad seda liifi naifte hulka, kes end ilma hea põhjufeta faadawad häda-

ohlikku seisukorda. Peale selle on mul idee, mis teha. Mrs. Glam võib ju väga hästi üksi jääda?"

"Jah, vähemalt mõneks tunniks."

"Kas tulete ühes minuga jõe kaldale? Mul on seal midagi waja uurida."

"Muidugi," ütles Pauline.

Kui nad sel ööl teist korda läbi Gommiku-maa-aedade sammusid, jutustas Carpentaria neiu, kuipalju ta teadis juhtumusest autoga.

Suure terrassi marmorpörand asus kõrge mee ajal umbes 12 jala kõrgusel üle jõepinna. Terrassil polnud kaffestusi, jstski aga kujutas ta siin-seal läbisõitude kohal wiadukti; need läbikäigud juhtisid aedadest ühe äkilise kalda serwa ja jõe weere. Ühte neist läbikäitidest — mis wiis läbi eriti sawise koha — pidas Carpentaria teeks, mida kaudu auto oli sõitnud. Kui ta kahtlus õige oli, siis wõis auto waid Themse kaldale sõitnud olla, et siis, kui wesi selleks küllalt ruumi andis, ümber pöörda ja tagasi sõita; kui plats wee ääres aga liig kitsas oli, siis tuli ta kindlasti tagurpidi tagasi.

"Nende ainus eesmärk oli," ütles Carpentaria, kui nad sellest loofi kõnelesid, "wõis olla, et nad tahtsid midagi paati wiia. Kas Teie sedasama ei arma?"

"Jah," oli Pauline nõus, "kui nad midagi wette tahtsid heita."

"Mis?" hüüdis mees. "Korjust?"

"Ei," ütles neiu rahulikult, "mõtlesin kahe tuhanda wiiesaja naela peale kullas, mis Teie jutu järgi ju kaasa wõetud."

Carpentaria ei wastanud kohe. "See on väga kena idee Teie poolt," ütles ta siis. "Aga miks pidid nad siis raha jõe wiskama?"

"Umbes poolteist tundi tagasi oli tõus. Nad heitid raha ehk wette tagamõttega, et nad ta hiljem mõdna ajal jälle päewawalgele toowad."

"Jah, pean seda Teile weelkord ütleva," kordas Carpentaria, "see on tõepoolest suurepä-rane idee."

Nad astusid kõige laiema läbikäigu kaudu alla. Auto jäljed olid selgesti näha; Carpentaria jäi seisma.

"Kui nad alles siin on," sosistas ta.

"Kes? Mr. Setjam ja minu õde?"

"Ei, mitte Teie õde. Mr. Setjam ja ta kaaslasted, ükskõik kes need ka olla wõiksid. Ma ei usu mitte, et Teie õel just selle asjaga tegu on. Ta oli ajal, mil kõik see asi juhtus, Teiega koos kodus. Aga kui Setjam näiteks praegu seal all oleks, kas üksi wõi oma kaaslastega, siis tekitaks minu äkiline ümmumine kindlasti wäikese mürtsu. Paluksin Teid seepärast siia jääda, mis Dartmouths."

Neiu raputas pead. "Olen kord peale hakanud," ütles ta, "ja seepärast tahan ma ka asja lõpule wiia. Milline hädasoht wõiks ka mind ähwardada? Siin ei lasta ja tapeta ometi nii awalikult."

"Kas tõesti mitte?" hüüdis Carpentaria.

"Peale selle ei taha ma sugugi siia üksi jääda," lisas neiu juure, "ja väga tõenäolik on, et seal kedagi ei ole."

"Wait," ütles Carpentaria, "kas Teie ei kuule aerulööke?"

Nad kuulatajid. "Jah," sosistas Pauline, "ja kas see pole paadi nagin, mis mööda lii-wapõhja sõidab?"

Teie kadus nende ees terrassi alla, salapä-rasesse pilkafusse. Nad ei wõinud ta lõppu näha. Aga helilained tungisid küllalt selgelt läbi wäikeste tunneli.

"Lähme tagasi," ütles Carpentaria, "ja hiilime terrassile. Müüri tagant on meil hea kõike näha, mis sünnib. Aga kõigepealt palun rahu!"

Baar hetket hiljem hiilisid nad üle laia terrassi. Ja kohe seejärgi kükitasid nad müüri taha ning wahtisid kahe ümariku samba wahelt alla weepinnale.

Pauline lasi wäikse kille kuuldamale; Carpentaria palus teda wannutawa liigutuslega, et ta ometi waitiks.

"Mitte sõnagi," sosistas ta neiuale kõrwa.

Rosie — ja ei keegi muu maabus kaldal. Ta nägu, ta kleit ja kübar olid selgesti näha kuwalgel. Ta seisis püsti paadis ja tõmbas selle pootshaagiga kaldale, kiwide wahele. Siis kargas ta kerge hüppega wälja. Smelik oli see, et ta otjeteed sammus juure lameda kiwi juure, selle üles tõstis ja paati kandis. Siis äkki nägi Carpentaria, et see polegi kiwi, waid üks neist kastidest, milledest peitus lõbulinna kuld; siis nägi ta ka, et see kast oli kinnitatud kõie külge, mille lõppu ehtis suur fork. Rosie ronis kasti juure paati, lükkas paadi kaldalt, ja wiskas siis kasti paar meetrit eemal jõe. Siis sõudis ta jälle kaldale, kinnitas paadi terrassinüüri raudobaduse külge ja läks ära; ta oli kõik väga osawalt korda saatnud.

Waewalt oli ta terrassi alla kadunud, kui Pauline üles kargas ja hüüdis: "Pean ta juure minema ja temalt küsima, mis see kõik peab tähendama!"

"Wahandage," ütles Carpentaria, "aga Teie ei tee mitte midagi. Palun Teid väga tõsiselt. Kui Teie praegu wahele astute, siis narrite Teie meie lõpptulemuse ära."

"Ma ei mõista Teid täielikult," ütles Pauline.

„Miss Dartmouths,“ kostis Carpentaria ägedalt, „Teie ei mõi ju selle juures enam kahelda, et Teie õde on kuidagi ühenduses selle komplotiga. Olen weendunud, et ta põhjusel selleks on head ja wiisakad, aga ta mõtab sellest komplotist osa. Peame ta vastu end ülewal pidama kui asjaosalise vastu — — —“

„Aga kindlasti — — —“
 „Aga igal juhtumisel,“ ütles Carpentaria, „kui see isik oleks olnud keegi muu, ja mitte Teie õde, kas me end siis lähetsime awalbama? Kindlasti mitte. Meie mõistmine komplotti kuni lõpuni tähele panna ja seega kõik teada saada, mis neil salajasti olemas. Tõsiasi, et isik paadis oli Teie õde, ei tohi meile omelti teist ülespidamist ette kirjutada. Ja lubage, miss Dartmouths, juure lisada, et Teie mind algul kõnetasite m i n u õ e nimel. Ka temale mõlgneme meie midagi, eks?“

„Jah,“ ütles Pauline tase. „Mida peate-
 sine siis Teie arwates kõigepealt tegema?“

„Soowitan koju minna ja järgi waadata, kas Teie õde juba kodus on. Kas tohin Teilt küsida, kas ta Teile Teie wiimasel kokkupuntu-
 misel lubas mrs. Flam'i juure jääda?“

Pauline jaatas waewalt kuuldawalt.

„Ei mingisugust sõna, et kawatseb wälja minna?“

„Ei mingisugust, ja — — —“

„Ja mis?“

„Ah, armas Jumal,“ ohkas Pauline, „kas pean seda Teile ütlemata? Jah, ma pean seda. Olen weendunud, et Rosie toimetas kõige paremas usus. Aga see polnud täna sugugi tema lord, mrs. Flam'i juures walwata.“

„Kelle lord see siis oli?“

„Ravitseja.“

„Ja teie õde muutis järjekorra?“

„Jah. Ta arwas, ravitseja wajawat wu-
 kepäewa, ja ta lubas teda kahetskümmeks nel-
 jaks tunniks lahkuda; nii kaua tahta ta ise
 tööd teha.“

„Kui see oli?“

„Täna õhtul, umbes kell kuus, nii arwan
 ma.“

„Ja kuhu läks ravitseja?“

„Kuhugi Duellshali kontserdile. Ta jääb
 ööks oma sõprade juure Islington'i.“

„Ja Teie õde arwab, et Teie juba wo-
 dis olete?“

„Arwatawasti,“ ütles Pauline.

Aegamisi lähenesid nad jälle willadele. Car-
 pentaria kiirustas, aga näis, nagu hoiaks Pau-
 linet mingi saladuslik jõud tagasi; kõepoolest
 kartis ta filmapilku, kus ta jälle maija pidi
 astuma. Aga lõpuks seisid nad ikkagi Flam'i
 maja läwel.

„Mida pean tegema?“ küsis Pauline kur-
 walt. „Mida peate Teie kõige paremaks?“

„Meie pole Teie õde enam aias kohanud,“
 lausus Carpentaria, „nähtawasti on ta koju
 läinud. Ta ei jäta mrs. Flam'i loodetawasti
 enam kaua üksi, eks? Waadake järgi, kas ta
 on kodus ja mrs. Flam'i juures. Kui jah, siis
 küsige temalt.“

„Aga kuidas? Mida pean ma küsima? Kas
 pean küsima, on ta wäljas käinud?“

„Mitte sugugi,“ ütles Carpentaria otseskohe.
 „Teie peate nii tegema, nagu ei teaks Teie
 midagi, ja peate üldse diplomaatlikult asju
 ajama. Ehk räägib ta Teile tött, mõi — —“

„Ta waletab,“ hüüdis Pauline, „ütelge
 ainult wälja! Ütelge ainult see sõna! Kas olete
 sellega ise rahul, kui ma pean salakawalalt kõ-
 netelema sellega, kes nulle on kõige armsam
 siin maailmas?“

„Kui on midagi autut olemas,“ kostis
 Carpentaria, „siis pole wähevalt Teie sellega
 peale hakanud. Oleme weendunud Teie õe hea-
 des soowides. See on peaasi. Mõne päewa
 jooksul, võib olla juba homme, on kõik selgu-
 nud. Palun Teid weelkord üles minna. Ma
 ootan siin Teie aruamet.“

Neiu raputas kurwalt pead, awas mõtne-
 ga uffe ja tahtis ta parajasti jälle sulgeda, kui
 Carpentaria seda talistas. „Silmapilk,“ ütles
 ta, „Teie arwasite, et Teie õde arwab Teid
 woodis olewat.“

„Ütlen, arwatawasti.“

„On tähtis, et ta selle arwamise juure
 jääks. Ma ei tarwitse end omelti selgemini
 wäljendada. Teie mõite kergesti sellega hakkama
 saada, nagu oleks Teid mingisugune kolm üles
 äratanud. Eks?“ Ja ta naeratas.

Neiu katsetas wäikest naeratust ja kadus.
 Majas hiilis ta tase trepist üles ja oma ma-
 gabistuppa; ta oli iseenele arust täielik waras.
 Kui ta jälle tagasi tuli, oli tal kimono üle wi-
 jatud ja friisuur segi actud. Ta lähenes mrs.
 Flam'i magabistoa uffele ja kuulatas, ei mõi-
 nud aga mitte midagi kuulda. Kui ta Carpen-
 taria sõna tahtis kuulda, siis pidi ta niid
 sisse astuma ja oma õe vastu, kellega ta alati
 aus oli olnud, maski etendama. Ta ei suutnud
 sisse astuda — ei suutnud! Ta jalad ei jaksanud
 teda uksele kanda. Ja nii hüüdis ta selle ase-
 mel: „Rosie!“ Aga ta hääl oli nii nõrk, et ta
 seda waewalt ise kuulis.

Seeft ei tulnud wastust. Nii hüüdis ta,
 seekord walgemini, weelkord: „Rosie! Urmsam!“
 Siis awanes uks wähe. Kleidikahin kostis
 toast, ja Rosie tuli. Ta oli nähtawasti suures
 äreuses.

„Mis on, kas oled haige?“ küsis Rosie.

„Mingifugune kolin äratas mu üles,“ ütles Pauline waewaga, kuna talle näis, nagu sofistaks Carpentaria neid sõnu, „ja — ja — mina — mina uskusin, et siin ehk kõik mitte korras ei ole.“

„Ei,“ oli Rosie vastus, „aga kui iseäralik ja wälja näed. Sul oli wiist wäga paha meenägu, ja sa oled mu täitsa ära ehmatanud.“

Pauline ei wastanud kohe.

„Sa oled täitsa riides ja ei ole weel magama heitnud,“ ütles ta lõpuks. „Arwasin, et sa sohwal wäga hästi magama saad.“

„Seda ma woin,“ ütles Rosie, „aga ma lugesin ja siis — lugu tädipoeg Flam'iga on wäga erutaw. Tahsin teada, kus ta on.“

„Oh,“ ütles Pauline lühidalt, „homme on ta kindlasti tagasi. Arwan, ta sõitis Londoni.“

Rosie haigutas. „Jah,“ oli ta nõus.

„Siis head ööd, armjam,“ ütles Pauline ja wõttis Rosie käe pihku.

„Head öödi!“

„Kui külm on su käsi,“ tähendas Pauline salajasest hirmus. „Kas sa käisid ehk wäljas?“

„Wäljas? Kuidas sa seda mõtled?“

„Wäljas balkonil?“

„Ei, ma pole oma toolilt üleski tõusnud, armjam. Head öödi!“

Nad waatasid üksteisele filmapilgu otse, mõlemad täis wõltsi ja ometi õrnalt, armas-tawalt; siis suudlesid nad teineteist kirglikult; siis lahkus Pauline. Nad olid ju naised.

25. Üldine põgenemine.

Kui Pauline oma magadistuppa jälle tagasi oli jõudnud, wõttis ta petliku kimono seljast ja asus kõiki ettewaatusabinõusid tarwitusele wõttes jälle teele, treppidest alla uksest, mis wälja tänawale wiis. Carpentari polnud näha, kui ta arglisult pea wälja pistis; ta oleks kõige parema meelega jälle oma õe juure jooksnud, et talle kõik üles tunnistada ja temalt oma wastugi täit usaldust nõuda. Ta uskus koguni filmapilgu, et Carpentaria pole ta wastu olnud küllalt awameelne; aga just sel hetkel jõudis muusik tagasi — ta oli nähtawasti maja teist külge inspitseeritud. „Teil oli õigus,“ sofistatas neiu, enne weel kui Carpentaria midagi küsida sai.

„Teie õde salgab, et ta wäljas on käinud?“

Pauline noogutas pead. „Kas see meid tdtab?“ küsis ta kibedalt. „Kas oleme sellega iaidagi wõitnud, kui ma Rosie'le waletasin ja a sundisin, ka mulle waletama?“

em „Ujun siiski,“ ütles Carpentaria.

„Mina mitte,“ kostis Pauline. „Mu elu

kõige hirmsamad wiis minutit on mul nüüd seljataga.“

Neiu näis kurb, peaaegu ahastaw.

„Mul on wäga kahju, nii wäga kahju,“ pomises artist.

„Ei, ei,“ ütles neiu kähku, „Teil oli täitsa õigus. Seisame keset saladust, ja mul pole õigus sentimentaalne olla. Ma usaldan endiselt Rosie't, kõige kuste. Aga tõsiasiad on tõsiasiad, ja ma teen kõik, mis Teie iganes mulle soovitate.“

„Hea,“ ütles Carpentaria. „Teie õel oli wiist mingi põhjus, et ta wäljaspool järjekorda mrs. Flam'i juure walwama läks, ja see põhjus pole ühenduses wäikese paadi looga. Kui ta ainult tähelepanemata paadi juure oleks tahtnud minna, siis oleks ta nagu harilikult woodi läinud ja pole ühenduses wäikese paadi looga. Kui ta ainult tähele panemata paadi juure oleks tahtnud minna, siis oleks ta nagu harilikult woodi läinud ja poleks sõnagi rääkinud, eks?“

Pauline noogutas pead.

„Seega on selge, et weel midagi teist tuleb teha, ja et see arwatawasti ka nii sünnib — nimelt just mrs. Flam'i magadistoas, sest millets muuks sünniti Teie õde sinna tuppa?“

„Aga mis peab siis mrs. Flam'i magadistoas juhtuma?“ küsis Pauline närwlikult, kuid nähtawasti äkki kõike mõistes.

„Kuidas wõiksin mina seda teada?“ küsis Carpentaria. „Woin ainult mitmekesiseid märke mainida, millest wõimalik oleks järeldusi teha. Teie kohtaksite, misj Dartmouths.“

„Kus?“

„Teie maja trepi juures. Kas wõite oma toast trepile näha?“

„Jah,“ ütles Pauline.

„Siis wõite ju sealt wahiti pidada, ärge aga tuld süüdate.“

„Ja kui sünnib midagi ebaharilikku?“

„Siis minge oma balkonile ja siduge mõni walge rätt wõre külge.“

„Ja Teie?“ küsis Pauline.

Sel filmapilgul awanes tänawa teisel küljel üks Carpentaria villa afendest, ja kellegi häälihü üdis kurwalt:

„Carlos, see oled sina?“

„Jah,“ wastas mees, nii tawis kui iganes wõimalik.

„Minge oma õe juure ja lohutage teda,“ arwas Pauline.

„Tulen kohe sinu juure!“ hüüdis Carpentaria sõnakuulelikult.

„Waene laps,“ sofistatas Pauline.

„Pärastpoole,“ ütles Carpentara ruttu, „tulen tagasi ja walwan Teie maja. Kui Teie

jees ja mina wäljas walwel oleme, siis ei wõi wiist majas midagi juhtuda, mida meie mitte ei näeks."

Nii lahtus Carpentaria, kuid wõttis kaasa tunde Pauline terwest inimwõistusest, ta enesewalitsemisest ja naiselikkusest.

Maja eeskoda oli pime, ja kõik toad alu- misel korral tühjad. Carpentaria läks trepi- st üles. Juliette oli astunud töötoa uksele, mille akna kaudu ta oma wenda oli hüüdnud; ta waatas wemmale tardunud, peaaegu kwise pil- guga otse. Ta leha eraldus siluetina töötoa elektrilambi walgul. "Kustuta wiibimata tuli," ütles Carpentaria tahtmatu järskusega.

Neiu ei liigutanud end, ja kuna Carpen- taria mõistis, kui tähtis see on, et kõik, kes juhuslikult majast mööda lähewad, arwama peewad, et maja elanikud kõik ammu juba puhkama on heitnud, ruttas ta ise õest mööda ja keeras nuppu. "Oh, Carlos," ohkas Juliette, "kui julm ja ometi oled!"

Toa sügawas hämaruses wõis ta oma öde ainult hädawaewalt näha. Ta kogu ja weelgi enam ta kurb, ahastaw hää äratasid Carpen- taria's kaastunde. Ta astus impulsiiwsest õe ette ja wõttis ta käe oma pihku. "Juliette," ütles ta, "kas tahad mind usaldada?"

"Kas miis Dartmouths on sinuga rääkinud?" küsis neiu, hääles wäike lootuse helk.

"Jah," kostis Carpentaria. "Kas usud siis seda mitte pole teinud?" küsis Juliette kähku.

Müüd jutustas Carpentaria talle kõik, mis ta juba warem Paulinele oli ütelnud. Juliette tänas armja juudlusega.

"Carlos," ütles ta, ja ta sõnad woolasid wäikeste ojana juust, "olen sulle täna hommik- kul wähe walestanud. Mängisin teatrit; ta oli kogu aeg minu elutoas. Kas wõid mulle an- destada?"

"Teadsin seda ülihästi," ütles Carpentaria rahulikult; "ja tahan andestada," lihas ta juure.

"Sa ei tea, mis tähendab armastada," üt- les Juliette. "Sa pole weel kunagi kellegi peale mõtelnud — wähemalt mitte nii. Ka mina mitte — kuni ta leidsin —"

"Kes ütles sulle, et ma mitte ei tea, mis tähendab armastada?" katkestas Carpentaria oma poolse jutu. Wõib olla õpin ma seda pa- rajasti! Aga ütle mulle, kinas nägib sa Flam'i wiimane kord? Kas oled teda näinud täna hommikust saadik?"

"Jah," ütles Juliette.

"Kus?"

"Täna õhtul tema büroos."

"Aga ta ei awaldanud, et teda hädaohud waritsewad?"

"Ei. Oh, Carlos, ta pole sugugi niisugune, nagu sa arwad. Ta on korralik inimene; mul on temast wäga kahju, sest ma armastan teda. Kus ta wiibib? Mis wõiks küll temaga juh- tunud olla?"

"Ma ei wõi seda sulle weel ütelda," oli Carpentaria kostus. "Aga enne kui päew saa- bub, on meil wiist kõik teada, kui ma ainult selles ei eksi."

"Ta kannatab teie kuritegude eest," lausus Juliette.

"Ütles ta ise nii?"

"Ei, aga ma oletan seda. Olen selles ifegi kindel. Tunnen kõik ta wead ja olen kõiges teadlik. Miks ei peaks ma seda, armastan ju teda?"

"Armas laps," ütles Carpentaria kaunis järskult. "Oleksid pidanud enam usaldust tundma minu wastu."

"Oleksingi sind usaldanud," wastas Juli- ette, "aga tal oli sinu ees hirm, ja ta ei tahtnud seda mulle lubada. Ma ei wõinud olla sõnakuulmatu. Kunagi ja kuidagi oled ja talle wiist midagi ütelnud, mis ta hirmule ajas. Nii juur ja tugew, kui ta ka on, on ta ometi kart- lik, ja tal on nii hirmunud silmad. Suist nende filmade pärast armusin ma algul temasse. Car- los, mida kawatsete nüüd teha?"

"Tahan walwata," oli wastus.

"Gunnist tuli keegi mees tagaukse juure ja küsis, kas ja kodus oled."

"Keegi mees tuli tagaukse juure juure?" kordas Carpentaria torfamalt. "Aga ta närw löi elama. "Kes ta oli? Mida ja ütlesid?"

"Algul arwasin, et see on üks öwwahtidest, siis aga näis mulle ta nägu kahlane. Arwa- sin, et see on mõni waras — ja tead ju, mil- line mu seisukord on — ja nii ütlesin siis talle, et oled parajasti woodi heitnud. Sellega löin ukse ta nina eest kinni. Ma ei tahtnud, et ta usuks, nagu oleksid waid naised kodus. Aga muidugi, see ei wõinud waras olla — siin — —"

"See on kõige targem, mis sa iganes täna oled teinud, Juliette," tähendas Carpentaria ja päris weelkord teateid salapärase külastaja wäljumise kohta.

"Kas tahad minust lahtuda?" hüüdis Juli- ette, kui Carpentaria oma kübara üles tõstis, mis toolilt põrandale oli kukkunud.

"Jah," ütles mees. "Sa katsu uimuda."

"Siis eksitas mõlemaid kummaline müra akna juures. Nad kuulatasid. Müra kordus.

"On see wiim?" küsis Juliette.

"Ei," ütles Carpentaria, "need on wäike- sed kwiifed."

Ta astus balkonile. Tänaval võis näha hämarat fogu.

„See olete Teie, mis Dartmouths?“ fofistas ta.

„Jah,“ oli vastus. „Mina — —“

„Wait,“ ütles Carpentaria hoiatawalt. „Olen kohe Teie juures.“

Pärast lühikest seletust, mille ta andis Juliette'ile, ruttas Carpentaria trepist alla ja astus maja ette. Pauline seisis ukse ees.

„On midagi juhtunud?“ küsis muusik.

„Mitte midagi,“ lausus Pauline, „aga siiski sünnib meie majas midagi kummalist. On väga isäralik, et majatüdruk, kes muidu mitte midagi ei unusta, just täna unustanud on mulle piima tuppä tuua. Olen seda talle eriti ütelnud, et ta seda kunagi ei unustaks. Kõlistasin talle. Traat wiib otse ta tuppä — enne käis see traat küll mrs. Flam'i magadistuppä, kuid me juhtisime ta mujale. Ei tulnud wastust. Kõlistasin weelkord. Ei mingit wastust. Teie teate, et ma sääraast ülespidamist teenijate poolt ei falli. Nii läksin siis ülemisele korräle tema tuppä. Teda polnud toas. Selles toas on kaks woodit, teine söögitüdruku jaoks. Mõlemad olid tühjad. Kumbki tüdrukuteist polnud neis maganud. Värsin teiste teenijate tubadesse: kõik on tühjad. Rosie ja mina ja mrs. Flam oleme ainsad elanikud majas.“

Carpentaria ei vastanud kohe.

„Kas olete seda oma üle ütelnud?“

„Ei, tulin otsekohe Teie juure.“

„See oli Teie poolt väga tark,“ sõnas Carpentaria.

„Haffan hirmu tundma,“ lisas Pauline juure. „Mida see peaks tähendama? Kõik teenijad on ära — — —“

26. Lühie magadistuba.

Flamit'e villas asusid waid kaks inimest, kel õigus oli seal, ja nimelt mrs. Flam, kes wachts oma traagiliste filmadega waid üht ja sedasama täppi laes, ning Rosie Dartmouths. Ja ometi polnud need naised ihuüksi. See oli suur maja, villatoline waid arhitektuuri, mitte aga ulatuse ja suuruse poolest. Enam bungalow'isid on pikad ja madalad; see aga oli pikk, ilma et ta madal oleks olnud. Alumisel korral asusid wastuwõtu- ja söögiruumid, teisel korral magadistoad ning nende kohal weel üks kord pika korridoriga, mille ääres asusid teesõnoma magadiskambriid. Aga see ei olnud weel kõik, sest tornisarnaselt õhku tõusew katus oli arhitekti poolt, kes ruumiraiskamist samati wihkas kui ihuuskoi raharaiskamist — igati tarkkohaselt ära kasutatud; ja nii asus weel

teenijate-korra peal suur waba ruum, mida tarwitati igasugu asjade alalhoidmiseks. Sel ruumil oli oma trepp, ja ta saawutas walguft kake akna kaudu, mis olid tehtud kumbalegi poole katuseesse. Alumine ja teenijate kord olid praegu pimedad. Gimesel korral oli ainsaks kasutatud toaks mrs. Flam'i magadistuba, kus Rosie närmlikult seisis kamina kõrwal, nagu wotaks ta kedagi karsitult. Ainsaks walgusallikaks oli wäike punase warjuga lamp, mis heitis helebada ratta wäiksele õõlauale. Kõik muu kustus hämaruses.

Rosie kuulatas näilise pingutusega — ukse oli weidi lahti —; paari hette järgi ruttas ta wälja trepile ja waatas üles trepikotta. Trepil lõpul nägi ta katusekorra uft awanemat ja müngisugust fogu wälja astuwat; see oli fogu, kes kandis wäikest elektrilampi, oma järgi ukse fulges, ja siis näilifelt kergendatult trepist alla tuli.

See oli mr. Jetsam, kes kandis oma igawest jiniist ülkonda. Trepp oli täitsa pine, peale laternakuma ja nõrga walguse, mis tuli mrs. Flam'i magadistoaist. Mr. Jetsam liikus hääletult, sest ta kandis pakse wilttuhwleid. Ta ei pannud mijs Rosiet enne tähele, kui ta latern ta kleiti oli walgustanud. Mees wõpatas. Rosie ei liigastanud.

„Ma ei arwanud, et Teie siin olete,“ fofistas Jetsam. —

Neiu waatas mehele terawalt otja ja käskis teda — sõna lausumata — weelgi allapoole minna.

„Teie tahate minuga rääkida?“ fofistas mees uuesti.

Ta häälel oli kummaline omadus, olla peaaegu kuulnatu ja ometi äärmiselt selge.

Neiu noogutas pead.

Mees osutas mrs. Flam'i toa awatud uksele, aga Rosie raputas pead.

„Miks mitte?“

Weelkord pearaputus; siis läksid nad alla söögituppä — mõlemad waitides ja ettemaatlikult. Sama waitifelt awas mees söögitoa ukse ja fulges ta jälle, niipea kui nad toas olid.

„Oleksime paremini wõinud üles jääda,“ ütles Jetsam sõbralikult. „Kõige wähem kui liigutus on hädaohtlik. Trepil nagingi wõib kõik rikkuda.“

„Mul puuduwad seal ülewel sõnad,“ lausus Rosie.

„Aga mrs. Flam on ju täitsa abitu,“ waidles Jetsam wastu. „Mis see siis tähendab, kui ta ka pealt kuulab. Ta ei saa ju rääkida.“

„Tõsiasi, et ta pealt kuulab, on enam kui küllalt minu jaoks,“ sõnas Rosie. „Olen kord juba niisugune. Tean, et see on rumal, aga

ma ei saa midagi muuta. Tahtsin Teile ainult ütelda, et mul praegu oli väga hirmus filmapill Paulinega."

"Hirmus filmapill? Loodetavasti ei ole Teile ometi tülitsemud?" küsis mees arglikult.

"Do ei, aga ma waletasin talle — kõige alatimal kombel, ja mis kõige halvem on, ma usun, ta ei usu just mind."

"Kas ta Teid kahtlustab?" Mehe hää! kõlas hämaruses mõjukalt.

"Ma ei tea seda ja ei armagi seda. Mida peaks temagi oletama, ta oli ju kogu aeg woodis."

"See on õige," ütles mr. Jetsam mõttlikult.

"Teie pidasite end suurepäraselt üleval, miss Rosie. Mitte kunagi ei jassa ma wiist Teid küllaldaselt tänada. Ma ei uskunud, et säärane naine kui Teie olemas võib olla. Teie olete esimene, kes minus sümpaatiatunde on äratanud. Tõepoolest — esimene! Teieta poleks mul kunagi edu olnud. Uga müüd läheb kõik korda. Kuulge, — see peab korda minema! Ülekohus tehakse heaks, ja õiglus võidab. Kui mitte — siis tapan ma iseene." Ta wiimased sõnad olid täis julma otjüstamust.

"Urge rääkige nii," palus Rosie.

"Mees naeris. Siis tõstis ta väikese laterna üles ja walgustas neiu nägu. Neiu oli rahulik.

"Teie olete väga kahwatu," tähendas mees õrnalt.

"Mida peate siis minuist lootma?" wastas Rosie. "Teie olete ju palju kaugemale läinud, kui ma seda uskuda teadsin, ja kiskufite minu seejuures ligi."

"Ei," ütles Jetsam, "see on ainult Teie oma südameheadus, Teie oma sümpaatia waese õmetu wastu, mis Teid kaasa on kiskunud. Annan Teile oma ausõna, et ma kunagi nii palju poleks julenud, enne kui ma Teid kohtasin ja Teilt abi palusin — sel õhtul, kui Teie wäljas balkonil seisite. Kas Te seda müüd kahjatsete? Kui mulle ütlete, et pean kõigist oma kawatusustest loobuma ja minema — hüwa, ma teen seda."

Rosie naeratas müralt.

"Ma ei soowi, et Teie seda teeksite," ütles ta, "aga ma wärisen kõige selle pärast, mida Teie praegu teinud olete."

"Kas tunnete hirmu," ütles Jetsam meelitas, "kui ma siin pole julge, kus wõiksin ma seda weel olla? Siin on ju wiimane koht, kus mind ja minu saaki wõidak arwata."

"Ja see teenijate äraajamine!" hüüdis neiu.

"Mitte midagi pole lihtsam," selgitas mees.

"Ma ei saa aru, kuidas ma kõige sellega hakkama wõisin saada," fosistasid Rosie huuled, "ja kuidas ma selle kõik homme Paulinele avaldan. Seda ei oska ma üldse omale ette kujutada."

"Homme," ütles mr. Jetsam, "on kõik kas nii wõi teisiti otjustatud. Siis wõite jälle tött rääkida, nagu Teie sellega harjunud olete. Muide," jatkas ta kunstlikult nuretu tooniga, "kas olete paadiga kõik teinud, nagu ma Teid palusin?"

"Jah," kostis neiu.

"Kas kohtasite kedagi?"

"Ei ühtegi hinge."

"Siis tõmbasite Teie prundi wälja ja lasite paadi lahti?"

"Prundi wälja ja paadi lahti?!" kordas neiu hämmastamult. "Ei; seda Teie mulle ei ütelnud."

"Wabandage," ütles mees, "see oli ülesande tähtsaim osa. See on peaasi, et paadist enam jälgegi leida ei oleks."

"Seda ma ei mõistnud," wabandas end Rosie, "mul on väga kahju. Ma ei kuulnud..."

"Mul on waga kahju, kui ma küllalt selgesti ei rääkinud," tähendas Jetsam, "nagu teate, lähewad wahib õbbel ringkäigule, peale selle otjitaakse terrass alati hästi läbi. Kui paati nähakse?!"

"Uga ma ei wõi tõesti mitte mäletada, et ma seda tegema pidin," jäi Rosie kindlaks.

"Kuidas see ka ei oleks," ütles mees wiisakalt, "kõik, mis Teie teinud olete, wäärrib mu suurimat kiitust ja tänu. Uga — — —"

"Teie soowite, et lähesin weelkord sinna ja uputaksin paadi?"

"Ma ei tea just, kas pean seda Teilt paluma, see on tõesti liig palju — —"

"Jajah," ütles neiu kirglikult, "teen seda — täitsa üffi." Siis aga ütles ta äkki: "kui kohtan patrulli?"

"Teie olete Teie," oli Jetsam'i wastus, "Teie olete presidendi täditütar ja tohite ometi paadiga mängida, olgu see ükskõik milline päewa wõi õõ tund."

"Täitsa õigus," oli neiu nõus. "Ma lähen praegu ja olen pea tagasi. Kas olete siis walmis?"

"Jah," ütles mees.

"Täitsa walmis?" Neiu küsimus oli arg.

"Kõik korras," ütles ta. "Lubage, et Teid weel kord tänan."

Impulsiwse liigutusega wõttis mees neiu kae ja suudles seda. Neiu punastas ja wärises, siis awas ta uffe ja läks wälja kotta.

"Annan Teile majaukse," fosistas Jetsam, "usun, wõin seda teha tasemini kui Teie. Kuni Teie tagasi tulete, wõib ta jääda lahti."

Nende sõnadega awas ta majaukse; läbi prao paistis nõrk walgustuma kotta.

"Pean oma kübara tooma," ütles neiu ja läks trepist üles.

"Lahkun müüd Teie juurest," fosistas Jet-

Sam, „ehk saate nüüd üksi hakkama?“ Neiu noogutas pead.

Mees süütas trepil tule ja sammus siis maja ülemistele kordadele. Rosie läks oma magadistuppa. Kui ta — kübar peas — jälle välja tuli, nägi ta esmakordselt, et Pauline magadistoas üks polnud täiesti finni. Ta lükkas ukse ettevaatlikult lahti ja heitis tuppä pilgu. Ruuwalge kerge vastuhelk takistas toa pimedust, ja Rosie nägi, et woodi tühi, tarwitamata oli. Kohe ärkas temas kahklus. Oli Pauline teda samati petnud, kui ta ise oma õde? Kas oli ta osawõtt mr. Jetsam'i konplotist awalik? See oli wõimatu. Ja ometi — siis tuli talle meele, et ta oli kuulnud teenijatekella kauget helinat — wähe aega enne seda, kui Jetsam trepist alla tuli. Ta oli unustanud, sellest mr. Jetsam'ile kõnelda. Kui teda nüüd walwatakse? Ja kus oli Pauline? Pauline oli talle ütelnud, et ta magama läheb, ja nüüd polnud ta meel oma woodis puhunud. Dirnumult fulges ta tühja toa ukse. Ta tuletas omale meele Jetsam'i hoiatusi asja luhtumise puhul ning seisatas kahklewalt.

27. Päewapilt.

Kui mr. Jetsam'i tähelepanelik kõrw kuulis kofku wajuwa ukse müdinat, tuli ta teine kord oma salapäraselt pööningult välja ja hakkas trepist alla tulema. Ta oli mees, kes ei jätnud ühtegi ettewaatusabinõu kahe silma wahеле; nii fulges ta iga ukse, kust ta läbi oli läinud, oma seljataga — mitte üksi teenijate, waid ka esimesel korral. Siis läks ta alumisele korrale, fulges iga ukse ja akna. Lõpuks jõudis ta majaukse juure.

„Salb küll, et ta uksetaha pean jätma,“ pomises ta, „aga mis mõin ma parata? See oleks ju rumalus, kui tema sellest stseenist osa peaks wõtma, mis ometi hädatarmilik. Neiu arwab ju seda, aga ma pean teda siiski petma.“ Nii lufustas ta ukse ja löi samati hääleta riidid ette.

Mr. Jetsam'i plaane oli segatud. Ta oli lootnud, et teostab suure stseeni — stseeni, millesse juubusid kõik ta pingutused — Rosie esimesel wiibimisel jõe ääres. Ta usaldas Rosie't, teda olid üllatanud neiu headus ja wahwus; weelgi enam oli teda üllatanud ta enese juur ja kummaline mõju neiu peale, ja nii oli ta neiu rohkesti jutustanud. Rosie ei olnud ta talle aga jutustanud, sest ta kartis, et ta ta sellega hirmule ajab. See oli üks põhjustest, mis teda sundinud olid, neiu paadi juure saatma, kus ta kasti sügawamale wette pidi heitma,

kuna ju mõnuaeq lähenes. Aga neiu oli oma ülesande nii eraforralt ruttu täitnud, ja teda emast oli seganud ootamatu takistus neiu kiire tagastuleku näol. Enne weel kui ta oma asjaga alata oli saanud.

Nii oli ta summitud olnud, neiu meel ülesamet otjima, ja ta rõõmustas isegi, et ta selle ülesande seewõrra heade näitleja omadustega oli leidnud ja awaldanud. Ta oli küll kurb, et ei saanud olla neiu wastu aus, kuid nii ainult wõis see sündida.

Maja kindlustanud, ronis ta jälle trepist üles esimesele korrale, seekord mitte enam nii ettevaatlikult, kui ta seda enne oli praktiseerinud. Üsi oli täies hoos, ja keegi ei tohtinud teda segada. Kui Pauline oma lufus magadistoas peaks ärkama, siis pidi ta selle all kõige pealt ise kannatama. Balkonile ta ei pääsenud, sest aknad olid juba warem wäljastpoolt finni pandud; ta wõis karjuda, niipalju kui tahtis. Ta naeris seejuures, ja ei aimanudki, et ta oli tühja toa akende kallal enniist niipalju waewa näinud.

Ta astus mrs. Ham'i magadistuppa seesmise julgeoleku tundega ja fulges ukse. Tuli põles kaminas. Ta heitis pilgu woodile ja waikele, abitule kogule woodis; siis ajetas ta oma laterna kaminale ja astus toas weidi ringi, et ta sisseeadega tudwuneda. Siis tuli talle äkki meele ta tookordne sisetungijaosa, kui ta läbi akna wägisi tuppä tahtis tulla; ta lähenes aknale, lükkas selle lahti ja astus balkonile. Teiselpool Hommikumaa aeda nägi ta ahmaselt jõe poole ruttawat kogu. See oli igatahes naisterahwas. „Seal ta on,“ pomises ta, „suurepärane olewus. Miks pole ma järeast naist kohanud, kui ma weel noor olin?“ Ta läks jälle tuppä, fulges akna, kõmbas rasked eesriided ette ja waatas järgi, et mingisugune walgus läbi riiete välja ei tungiks. Nüüd hakkas ta tasa wilistama ja süütas toas kõik elektrilambid. Laes rippus kroonlühter, ja kaks küünalt seijid toalettlaua laualambi kõrwal; samas kohas seijid ka ta enese hõõguw latern. Tuba oli nüüd särav, peaaegu pimestamalt walge, ja kõik esemed olid selgesti näha.

Mees astus woodi ääre ja waatas kaua halwatud naife filmadesse. Mrs. Ham'i põlewad filmalauad tufusid korratult; miuidu polnud temas elu märgata. Jetsam juhtis oma filmad ühele joonele naife pilguga, nii et naine talle pidi otja waatama. Sellest ei saanud mrs. Ham nähtawasti aru, ainult wäike wärin läbistas ta kärewarred, mis puhkasid surmu käewartena nagu harilikult waibal.

(Järgneb.)

Kadunud kameelia.

Austria kirjanik H. G. Scheffauer.

Noor ja kena Han Yo kummardas pühaliku, wana hiinlase Huang Ko ees ja ütles:

„Weel kord tulin ma, auwäärt Huang Ko, weel kord palun ma sinult San Ala Ki, sinu ilusa tütre, kätt. Kolmat korda tulen ma, sest sa ütlesid mulle, et täna sinult saan wastuse.“

Huang Ko oli rikas teekaupmees, kes salakaubana aga ka oopiumi sisse wedas ja sellest palju kasu sai. Esitatud kõne paik oli Huang Ko wäike pood San Francisko hiinlastelinnajaos. Tee-kaupmees laskis oma pilgu Han Yo saledast kehast üle käia ja süwenes siis silmanähtawalt jälle ajalehesse, mis tal käes oli. Järgnes pikem waikus. Han Yo seisis kui wasest walatuna. Wiimaks ütles Huang Ko:

„Hongkongist on „Mongolia“ sadamasse tulnud. Tema kiilruumi on ära peidetud wiis rasket plekkkasti oopiumiga, mis mulle Mung Fi Kong Mi hoiu all on saatnud. Kong Mi on aurikul stewardiks ja kastid maksawad mitu tuhat dollarit. Leitakse nad, siis wõetakse nad ära. Han Yo, kas oled walmis oma armastuse ustawust teo läbi tõendma?“

„Kõrgesti austatud Huang Ko, kuidas wõin ma sulle . . . temale tõendada, kui wäga ma . . .“

„Hea küll,“ katkestas ta jutu wanim mees. „Näen, et oled walmis. Siis kuule, mis pead tegema, enne kui ma ilusa San Ala Ki lillekäte sinu kätte panen. Neid pole nimelt mitte wähe, kes oma austust minu tütre, selle imeilusa kalliskiwu wastu, tahaksid tõendada. Homme otsiwad tolliametnikud „Mongolia“ kiilruumi täpselt läbi. Kong Mi laskis mulle öelda, et oopium on waja wiibimata maale tuua. Ja mina teatasin talle, et kell üks hommikul paat „Mongolia“ nina juures peatub. Selles paadis pead istuma sina, Han Yo, ja sul on waid ütelda: „Isa!“ See on tunnussõna, Siis wõtad sa wastu plekkkastid, mis Kong Mi sulle üle anab, neid alla paati lastes, ja tood nad mulle, ja mina toon Ala Ki sinu juure;

temast peab saama sinu armas maja-proua ja sinust saab mulle poeg. Ootan sind koidu ajal. Peaksid aga tolliametnikud su tabama, siis käib su käsi halvasti, Han Yo. Nagu rebaseid on nad wahetumalt luuramas. Möödunud nädalal mõisteti meie salakaubawedajad kaheks aastaks sunnitööle. Sinu seisusest noorele mehele on hädaoht kahekordne. Kas wõtad selle ülesande wastu, Han Yo? Kas on tasu sellise hädaohu eest küllalt suur?“

Noormees kummardas wiisakalt ja ütles siis:

„Wõtan ta wastu. Läheksin hea meelega läbi tulest ja weest, et Ala Ki kätt omada. Sa pead oma oopiumi saama, Huang Ko. Mina tollirebaseid ei karda. Olen hommikul „Mongolia“ nina all.“

Weel kord kummardas noor hiinlane aupalikult oma suguwenda. Huang Ko wibutas kätt ja süwenes siis jälle ajalehte, kuna Han Yo toast lahkus.

Han Yo oli Hiina konsulaadis alamsekretääriks. Ta oli ka hoolega ülikoolis õppinud ja tahtis nüüd Hommikuma keelte professoriks saada. Kümme kuud warem oli ta kohanud Ala Ki'd, ja neu lootosnägu kui ka hääle hõbekõla olid Han Yo teinud ta orjaks. Han Yo seisis Ala Ki isa ees lugupidamises ja neu ise awaldas talle tegesti poolehoidu. Aga teekaupmees tahtis teda weel katsuda, enne kui ta selleks ühenduseks oma loa andis.

Han Yo läks sadamasse, kus Hiina kalurite laewastik seisis, ja walis ühe tugewa kuli, kel pats kõwasti pea ümber mähitud ja kelle tugewad käewarred kalasoomustest sirasid.

„Kas tunned „Mongoliat“?“ küsis ta mehelt.

See osutas käega suurele ookeani-laewale, mis eemal kiikus.

„Kas tahad mind sinna sõuda?“ küsis Han Yo. „Mitte nüüd, waid hommikul kell üks ja kõige wäheemas paadis.“

„Kaks dollarit,“ wastas kalur.

„Saad neli,“ wastas noor õpetlane, „ja weel enam, kui kõik hästi läheb.“

Oota mind siin ja waata järele, et aerud ei kiunuks. Kas täna on kuuwalge?"

"Ei," wastas kalur, "aga udune."

Ta osutas sõrmega Kuldwärawale, kust õrnad udujooned üle kaldakaljude lähenesid.

"Seda parem," ütles Han Yo. "Pea siis meeles, kell üks hommikul."

Han Yo saatis õhtu linnas hulkudes mööda, kus ta kaupmeestega, kes oma basaarides istusid, juttu westis. Ta läks ka templisse ja pillas peotäie wõlu-ube hirmsate jumaluste ette. Oad plagisid marmoripõrandal ja jäid nii seisma, kuidas see preestrite oletuse järele soodus oli. Siis ostis ta kaks paksu, ilustatud wiirukiküünalt, pani need põlema ja asetaski need põrandale suurde waskaussi, mis jumaluse ees seisis.

Ta tungis läbi inimestemurru, kuni jõudis ühele rahulikule kõrwaltänawale. Kaua seisis ta ühe wärawa warjus, silmad wastasseiswale maja lilledega ehitatud altanil. Nüüd awanes üks kaetud uks ja wälja astus sealt noor hiinlanna.

Neiu oli riietatud mustasse. Suured käewõrud ehtisid ta käsi; kunstlikult oli ta sile juus seatud. Kuldehted ehtisid ta kaela ja kõrwu. Ta huuled olid wärwitatud punaseks ja ta mandlikujulised silmad loitsid kui kalliskiwid. See oli San Ala Ki, kes kameeliate wahel balkonil seisis. Neiu ja balkon, mõlemad olid hiinlaste linnajao uhkus.

Neiu taga seisis paks naine, kel ilutu nägu. See oli Huang Ko õde, kes ta tütre juures ema kohuseid täitis.

Han Yo jäi wärawa warju ja silmitses Ala Ki ilu, kes teakpuust toolil looduwa päikese paistel lilledel keskel istus. Nüüd astus Han Yo wälja. Ta süda põksus, kui Ala Ki naeratades üles waatas. Ta pani käed oma rinnale ja kummardas maani.

Ema asemik töötas tikanduse kallal ja ei wõinud siis näha, et San Ala Ki ühe põõsa küljest, mis rohekaskuldsest potist üles kaswas, ühe kameelia puhkewa oksa murdis ja selle Han Yo ette lasi maha kukkuda. Noormees wõttis selle üles, suudles seda ja pistis ta siis blusi alla. See hetk waimustas ning õnnestas teda nii wäga, et ta tähelegi ei pannud, kuidas keegi pikk walge mees temast mööda läks ja teda pead noogutades teretas. Wõõras oli seda kameelia idüllil näinud ja sellest

lõbu tunnud. Han Yo tundis ema asemiku tusaseid silmi oma peal wiibiwat, kummardas weel kord ja läks siis koju.

Tund aega hiljem astus ta jälle tänawale. Oma peenest siidist riietuse oli ta wahetanud wiletsa ülikonnaga, mis valmistatud jämedast sinisest mereheriidest. Jalas, mida muidu katsid walged sukad ja kenad kingad, olid tal nüüd lahtised sandaalid sukkadeta. Korallinööbiga warustatud musta mütsi asemel kandis ta kortsunud kübarat, mis sügawale pähe tõmmatud. Waatamata peentele näojoontele wõrdus ta tuhandetele kulidele, kes hiinlastelinnajao tänawail liikusid. Aga põues peitus tal lill, mille San Ala Ki talle oli wisanud.

Han Yo sõi kusagil harilikus kohwikus riisi ja praetud kala. Teised õhtutunnid weetis ta hiina teatris ja kuulis hirmsat muusikat, mis ta kultiweeritud meloodiameelt haawas.

Kui ta wiimaks teatrist lahkus ja Dupout tänawat mööda edasi sammus, lõi Maria kiriku kell, mis hiinlastelinnajao rajal seisab, parajasti 12. Han Yo jäi seisma ja waatas mere poole.

Selgesti sirasid tähed ta pea kohal. Aga siit kõrgemalt kohalt märkas ta, et walge udulina lahe kohale tõmbus ja tuled, mis muidu teiselt kaldalt paistsid, oma hõlma mattis.

Ta läks järsku tänawat mööda alla lahe kaldale. Tänewad, mis päewal rahwaga täidetud, olid nüüd tühjad. Ainult mõni harw niiline inimene liikus weel wõi mõni tugew politseinik seisis liikumatult majade warjus.

Han Yo jõudis hiina kaluri paa-dikoha juurde. Sadamakella tunninäitaja ronis ühe juurde. Tugew mees istus ühe puuposti ligidal. Ta tõusis ja raputas ennast. See oli tugew kalur.

"Oledki siin," ütles Han Yo.

"Kell on kohe üks," wastas kalur.

Nende häälte oli õises waikus, mida ainult woogude loksumine segas, kummaline kõla.

Imelikus tujus oli udu kerkinud umbes sada jalga weepinna kohale, nii et õhukiht ta all wabanes. Kaugel, hallil merelaiusel, nägi Han Yo määratumat selgusetat massi, mis näis heljuwat õhu ja wee wahel. Punane tuli ilmus ta keskelt ja kaks kollast kiwi põlesid ta udulistel mastidel.

Tasa libises paat kaldalt; kalur sõudis ettevaatlikult. Aerud kastusid tumalt wette, mis nende alt ära libises. Uduribad tulid ja läksid, katked ja narmad loorist, mis ülewal taewast kattis.

Han Yo waatas taha. Ta nägi San Francisko weepiiri elektritulesid. Sõidumaja kõrge, ilusakujuline torn tõusis määratumalt üles taewa poole, pooleni kaetud uduräbalatest. Tema suur walgusesilm andis waid kahwatut walgust. Linnakõrgendikkudeltsärastuletornituli. Üks kajak kisendas udus ja lehwis üle paadi.

Ikka lähemale, ikka suuremaks kaswas „Mongolia“ sein neile wastu. See hiiglane näis neile wastu ruttawat; tema tsükloopisilm ja ta mastituled walasid läbitungiwaid kiiri lainetawale merepinna. Wahetewahel libises mõni udupilw nagu loor üle laewa ja siis kahwas see määratu ilmutus ning kadus kui meretont.

Lähemale ja lähemale jõudsid nad, kuni paat wiimaks laewa musta külge puudutas. See seisis suurelt kui kindlusemüür nende kohal. Pikkamisi juhtis kalur oma paadi laewa rusuwa nina alla. Nende kõrwal sulpsatas midagi wette. Waewalt waljemini kui lained tüüri wastu, sosistas mingisugune hää hiina keeli:

„Kes on?“

Han Yo waatas üles ja nägi läbi paksenewa udu reelingul mingisugust pead ja õlga.

„Isa!“ wastas ta sama tasakesi.

Pea kadus.

Siis lasti mingisugune asi paati. Han Yo kahmas sellest kinni. See oli jahukott, milles ta tundis oopiumikastikeste terawaid nurke. Nöör läks pingule.

„Tagasi sadamasse,“ sosistas Han Yo kalurile.

Udu tihenes weel enam. „Mongolia“ hiigelakuju kadus silmapilk ja isegi sõudja paadis paistis Han Yole weel waewalt silma.

Äkki kajasid hääled, waljusti ja õige lähedalt.

„Wõiksin wanduda, seersant,“ ütles sügaw bassihää, „et kuulsin aerulööke.“

„Udu mängib kõrwale kõiksugu hääli,“ wastas teine hää. „Oleme täna walejälil. On ka hirmus ilm, märg ja tume; usun, lõpetame!“

„Kuidas käsitate, seersant,“ wastas bassihää. Kajas tume mürin, laterna kollane plekk tuli halli udu tagast nähtawale.

„Sõua, kuidas jõuad,“ sosistas Han Yo kalurile. See wõttis kõik jõu kokku ja paat lendas kui nool. Kiir, õhuke wari pühkis tüüripardast mööda, tuhm kollane walgusekiir sihtis wõimetult pimedasse ja kõik kadus jälle. Aga weel ikka kajasid hääled selgesti üle laisalt lainetawa wee.

„See on ju udu, et raiu wõi kirwega, On Teil suund õige?“

„Kõik on korras, seersant!“

„Pikkamisi!“ sosistas Han Yo. Suur hiinlane lõõtsutas ja rasked aerud paendusid. Ta sõudis pikaldasemalt ja paat jõudis nüüd udust pisut selgemasse kohta. Nad heljusid nagu halli kirikulae all. Masina weresoon tiksus kusa gil lähedal ja jälle kajasid hääled.

„Tüürite walesti, olen selle peale kindel.“

„Wõtku mind pagan, kui ma ei tea, kus wiibime. Wõiksin olla sama hästi pime.“

„Nüüd kõigest jõust sõuda,“ sosistas Han Yo kalurile.

Paat kargas edasi nagu koer; puuris enese wastasseiswasse uduseina. Seal lendas teiselt poolt walge paadinina nende ette. Kiir laternast tuksatas neile näkku.

„Halloo, teie seal!“ hüüdis tugew hää. „Seisma jääda!“

Sõudepaat tormas edasi ja kadus jälle kohe uttu.

„Weel kõwemini!“ sosistas noor õpetlane kalurile.

Kalur urises ja sõudis kõigest jõust. Hääled mootorpaadil muutusid ägedaks.

„Nad on käes. Pisut aeglasemalt. Seiske, teie seal paadis, wõi me ajame teid põhja!“

Jälle ilmus kollane walgusehelk Han Yo silmade ette. Kui waid udu jääb, mõtles ta, wärisedes märjas udus ärewuses ja kartuses, et ettewõte luhta wõib minna. Ta pistis käe põue ja puudutas kameelia walgeid, jahedaid õisi, mis San Ala Ki talle balkonilt wisanud. Siis tuli jälle waba wesi. Awanes nagu suur amfiteater taewa indigosina all.

„Sõua, sõua!“ hüüdis Han Yo halastamatult, kuna ta pilk lähema udu-

kogu kaugust püüdis mõõta. Mootorpaat oli neil kannul nagu hobune, kes wõitu tahab saada. Mootorpaadi ninas seisis pikk mees, latern ühes, rewolwer teises käes.

„Seisa!“ hüüdis ta. „Meie oleme tolliametnikud. Seisa, wõi ma lasen!“

Punane wälk jaotas pimeduse; kuul jooksis Han Yo kõrwa juurest mööda ja põruw pauk pani uinuwa õhu wärisema. Sõudja pööras ruttu paremale poole ja sõudis nii, et paat otse kargas. Kusagil lähedal kuulsid nad mootorpaadi põksuwat masinat; laternaplekk säras kord paremal, kord pahemal pool; nad kuulsid meeste hääli, kes käskisid seisma jääda.

Aga põgenejate kaitsja, tihe udu, warjas neid, ja hiina kaluri meretundlik instinkt juhatas talle teed ja suuna ilma walgusetä ja kompassita. Ta leidis pimedas weel ise oma tee.

Wihane tollipaati ähkis siia ja sinna, tormas asjatult udumüüri, tuhises edasi ja tagasi, hüüdis kujutletud warje ja kaotas kõik jäljed. Wandesõnad kajasid läbi õhu, kord lähedalt, kord suurest kaugusest.

Han Yo seisis paadininas ja ta silmad nälgisid bollwärgi warju järele. Warsti tõusis see tema ette: postid tõusid nagu hiiglaluukered hallist merest. Paat oli eesmärgile jõudnud nagu nool, mis tabab musta. Ta põrkas wastu puust maandumissilda. Siin oli udu õredam ja elektrituli laotas piimases, läbipaistwas mereõhus oma külmi kiiri laiali.

Kalur puhkas pingil. Higipisarad särasid ta otsaesisel; ta lai rind tõusis ja wajus. Han Yo wõttis kätte kümnedollarilise.

„Sa sõudsid kiiresti ja sõudsid hästi,“ ütles ja pigistas raha kaluri kätte.

Siis haaras ta koti oopiumikastikestega, hüppas paadist, jooksis märgadest treppidest üles ja kadus öösse.

Nüüd ähkis ka mootorpaat udust wälja sadamatulede ringi, lähenes silmale ja kaks meest hüppasid sellest maale, mõlematel messingnööpidega munder seljas. Suurem neist astus hiina kaluri juurde.

„Teie tulite praegu kaldale,“ ütles ta. Hiinlane naeratas ja kehtas õlgu.

„No s a b e,“ wastas ta küsija poole pöördes.

„Kas oli keegi sul kaasas? Kas olite seal merel?“ küsis ametnik „Mongolia“ suunas osutades.

„No s a b e,“ wastas paadimees, kastist wõrke wälja wõttes.

Ametnik nägi paadi põhjas midagi kahwatut sirawat. Ta kummardas ja wõttis üles kameelia, Han Yo talismani, mis Ala Ki temale annud. Kindla äratundmise ilme ilmus mehe kawalatesse silmadesse, mis õhtupoolikul kameeliaaltani all wäikest stseeni olid tähele pannud

See oli Artur Dunstone, tolliwalwur San Francisko lahes. Salakaubawedajad, lahepiraadid ja teised sihukesed ei kartnud kedagi nii wäga kui Dunstonet. Ta pani lille hoolikalt taskuraamatu wahele, ütles ametwennale head ööd ja kadus uttu.

Kärmesti ronis Han Yo üles hiinlaste linnajao järsule kõrgustikule. Ta hoidus kõrwale laiemailt tänawailt, kuigi seal liikumist polnud, ja walis omale tee Huang Ko poe juurde läbi kitsaste tänawate ja mustade majakuristikku, wahel isegi maaaluseid kärke tarwitades ja majakatustest üle ronides. Selle linnajao labirinditaolised teerajad olid temale kõik tuttawad.

Wiimaks seisis ta Huang Ko poe ukse ees. Läbi piimaklaasi paistis tuhm tulekuma. Ta koputas tasakesi.

„Kes on?“ küsiti majast tasakesi.

„Mina, Han Yo,“ wastas noor õpetlane.

Uks awati ettewaatlilikult ja Han Yo astus tuppa. Teekaupmehe silmad kiirgasid ärewusest ja ahnusest. Wärisewail käsil kahmas ta kotist kinni.

„Olen wäga wäsinud,“ ütles Han Yo. „Olen magamata.“

„Astu siia sisse, mu poeg,“ ütles Huang Ko ja patsutas talle uhkesti õlale. „Tee on walmis ja nurgas ootab sind woodi. Maga hästi; sa tohid oma teost rõõmu tunda. Hommikul wiin su Ala Ki juurde!“

Wiis tundi hiljem istus Han Yo kampferipuust nikerdatud toolil, tema kõrwal ilus Ala Ki. Ta oli oma lihtsa kuliülikonna nurka wisanud ja kandis jälle haritud nooremehe ilusaid riideid. Ala Ki mandlikujulised silmad loitsid ärewusest, kuulates oma austaja teadaannet. Kuiwalt ja lihtsalt kirjeldas Han Yo möödunud öö elamusi, kuid

Ala Ki nägi teda hulljulge kangelase romantilises hiilguses.

Ja kõigi nende sündmuste ajal hoidsin ma, oh mu elu süda, seda õnnestawat lille, mille su magus käsi mulle balkonilt alla wiskas."

Han Yo kahmas oma kuue rinnataskusse. Kuub oli tal kuliriiete all seljas olnud. Siis aga lehwis kurbusewari ta näost üle ja ta rõõm kadus.

"Ta on kadunud!" hüüdis ta. "Olen kaotanud kameelia! Kaotasin ta wististi paati, wõib olla ka, et ta kukkus merde."

San Ala Ki naeris heledasti ja tasa — see oli nagu portsellaankellade õrn helin.

"Sa pead saama teise," hüüdis ta ja läks wälja balkonile, sealt uut kameelialille murdes. Selle ulatas ta armsamale, kes selle õie huultele wajutas.

"Ah, neiu San Ala Ki, milline tige-dus wõib luurata lilleski, olgugi ta weel kord nii ilus! Mulle teeb walu selle oksakese kaotus, sest selle murdis mulle sinu magus käsi; aga ma kardan ka, et ta mulle wõib saada äraandjaks. Sest kameeliad sinu altanil on kuulsad kogu linnajaos ja kergesti leiawad tollirebased ta jälje. Aga ennem kui sinu isa kannatab, annan ma parem enese üles."

"Ei, ei, sa pime mees! Lille, mis sulle andsin, kannad sa ju weel praegu käes. Waata siia! Mina saadan kõik Ameerika nuuskurid eksiteele!"

Weel kord ruttas Ala Ki wälja altanile ehk balkonile. Kõigist isa õe hoiatustest hoolimata löikas ta kõik kameeliad, mis balkonil weel õitsid, kääridega maha ja wiskas nad alla inimestele, kes parajasti tänawal möödusid.

Kui Artur Dunstone, kel kaasas politseinik ja hiina kalur, pärast lõunat hiinlaste linnajaost läbi sammus, nägi ta enam kui üht taewariigipoega, kel ilus kameelia käes wõi riidel. Igalt poolt särasid kameeliad ametnikkudele wastu ja kurwastasid neid. Tähtsus, mis Dunstone oma taskuraamatu wahel hoitud lillele annud, oli kadunud.

Ta astus Huang Ko poodi ja palus, et kaupmees temale näitaks oma balkoni. Huang Ko, kes ametnikkude külalustestega harjunud, oli sellega kõhe nõus.

Mehed jätsid kaluri wälja seisma ja jõudsid tuppa, kus Han Yo oma tulewase pruudi ja tädi seltsis elawalt westlemas oli.

Tolliwalwur heitis kiire pilgu neile ja naeratas õpetlast ära tundes. Siis astus ta wälja balkonile ja hakkas kiruma. Põõsastel ei olnud enam ainustki õit. Ilmaaegu katsus ta oma käes olewat lille lõigatud okstele sobitada.

Ometi ei tahtnud ta ennast weel wõidetuks tunnistada. Ta tuli tagasi tuppa ja küsis Han Yo'lt akki:

Lubage, et teile tagasi annan lille, mis ööse kaotasite."

Aga Han Yo wastas kergesti:

"Täna. Minu lill on siin!" Ütles ja näitas seda.

Dunstone pomises mõne wabandawa sõna ja lahkus toast. Wäljas küsis ta kalurilt:

"Kas nägid seal seda meest akna all? On ta sama mees, kelle sa öösel "Mongolia" juure sõudsid?"

"Oh ei, härra, keda mina sõudsin, oli kuli!"

Maja teenija möödus neist trepil. Dunstone tegi wiimast katset: andis hiinlasele dollari pihku:

"Kus magas Han Yo möödunud ööl?"

"Han Yo? Magas siin trepitoas, just siin. Tegin talle ise woodi," oli wastus.

Dunstone pööras wihaselt selja. All tuli talle Huang Ko kõige lahkemalt wastu.

"Huang Ko, Teil on kaupa "Mongolia", üks ole? Meie teame, mis see on . . . ärge waletage" küsis tolliwalwur. Kuid vähematki süütunnet polnud hiinlase näol. See säras heatahtlikult.

"Wäga õige. Mul on seal ulongi ja pakot — tore wili. Siin on proow! Suurepärane lõikus!"

Dunstone lahkus ühes politseiniku ja kaluriga Huang Ko majast tagajäretult.

Kuid hiinlasemaja uhkemas toas istus, piiratud laulwast kanaarialinnust, teest, maiustustest, lilledest ja peeglitest, õnnelik paar, kelle unistused olid armsamad ja paradiisilikumad kui kõik wiirastused, mis wiies oopiumikarbikeses Huang Ko põranda all kütkestatult uinused.

Soojem soowitus.

Daani kirjanik Flemming Algreen-Ussing.

Hans Peeter kutsuti wabrikandi era-kontorisse.

Wabrikant nokutas lahkesti pead, palus teda ust kinni panna ja istet wõtta.

Hans Peetri süda muutus seda üle-woolawat lahkust nähes eriskummali-seks. Ta pani ukse kinni, jäi aga seisma.

Wabrikant tegi paberile weel mõne lõpetamismärgi ja ütles siis:

„Pean Teile paraku teatama, Hans Peeter, et ma Teid lähemast esimesest kuupäewast enam ei waja. Peame koos-seisu kokku tõmbama.“

Hans Peeter tuksatas, nagu oleks teda madu hammustanud.

„Mul on sellest väga kahju,“ jatkas wabrikant. „Selle kahe aasta jooksul, mis minu juures teenisite, oli mul kül-lalt põhjust Teiega rahul olla. Selle-pärast ütlen ma Teile seda ka kaks nädalat ette, kuigi ma Teid oleksin wõinud wallandada nädala pärast.“

„Mul on naine ja lapsed . . .“ po-mises Hans Peeter.

Wabrikandi kulnud läksid kipra. Kui ta oma töölisega nii lahkesti rää-kis, siis oleks wõinud see oma kurt-misega tagasihoidlik olla. Kuna aga Hans Peeter, nagu ta ise pidi tunnis-tama, väga tubli ja tragi mees oli, siis ei wõinud temagi lahkuseta olla. Talle tuli uus mõte;

„Minge masinawabrikant Frosti juure. Tema on minu wana sõber. Pole su-gugi wõimatu, et ta Teid wajab.“

Hans Peetri nägu lõi pisut heleda-maks. See oli wabrikandi poolt tõesti väga kena. Mõeldagu, ta tohtis temalt terwiseid wiia. See wististi aitas.

Ja tänusõnu pomisedes lahkus Hans Peeter wabrikandi kontorist.

— — —

Alles kaks päewa hiljem suutis Hans Peeter härra Frostiga isiklikult kokku saada.

Wabrikant Frost oli äkiline mees ja teretas Hans Peetrit kohe karmilt küsi-des: „Mis tahate?“

Aga kui Hans Peeter oma senise peremehe nime nimetas, muutus wi-hase härra nägu palju lahkemaks.

„Ah nii, Teie toote mulle härra Kneisenbergilt terwitusi . . . minu wa-nalt sõbralt Kneisenbergilt! No, waata, waata!“

Siis waikis ta hetke aega ja uuris õige täpselt mitut kirjutatud paberit, mis ta ees laual seisisid.

Hans Peetri süda paisus. Ta ootas juba, et härra Frost teda mõne päewa pärast tööle kutsub.

Kuid sai kurwa pettumuse osaliseks.

„Paraku,“ ütles wäike mees, „ei saa ma Teid tarwitada. Kõik kohad on kinni. Kõik. Aga“ — ta mõtles järele— „kas tunnete õllewabriku omanikku Swendseni?“

Hans Peeter ei tunnud teda.

Wabrikant jatkas: „Teadmistega, mis Teil masinatest on, saate Teie tema juures wististi õige koha. Annan Teile tema jaoks sooja soowituse kaasa.“

Hans Peeter oli esiti väga pettu-nud. Aga siis langes ta pilk lahkele mehele, kes soowitust hakkas kirju-tama. Ja Hans Peetri süda läks jälle rõõmsaks. Küll läheb kõik hästi, mõt-les ta.

Ja siis läks ta õllewabriku omaniku juure, soe soowitus taskus.

— — —

Õllewabrikuomanik wõttis teda wastu masinaruumis, mis oli suur ja lai.

Hans Peeter andis oma soowituse ära.

Härra Swendsen silmitses teda hea-tahlikult ja palus teda kontorisse tulla.

Hans Peeter leidis, et kõik inime-sed tema wastu eriti lahked olid. See tegi ta peaaegu rahutuks.

Kontoris andis härra Swendsen talle sigari. Hans Peeter pistis selle kohmetult taskusse.

„Mulle enesele ei ole Teid waja,“ se-letas härra Swendsen kahetsedes. — „Aga kas oskate hobuseid juhtida?“

Muidugi, seda Hans Peeter oskas. Oskas neid juhtida ja nendega ümber käia — juba endisest ajast.

„See on ilus!“ ütles härra Swendsen ja helistas telefoniga paberiwabrikant Abrahamsenile, temale teatades, et ta temale Hans Peetri kaela saadab. Ja — seda peab ülla wabrikuomaniku Swendseni kiituseks ütleva — soowitussõnadega ei olnud ta sugugi kiksi.

Kui ta kuuldetoru oli käest pannud, pööras ta Hans Peetri poole:

„Kas wõite veel soojemat soowitust nõuda?“ küsis ta.

„Ei,“ wastas Hans Peeter — tänas ja rändas edasi — paberiwabrikandi poole.

— — —

Abrahamsen oli suur, kuiwetu mees, kes Hans Peetri wastu wõttis oma pisi-tillukeses büroos, mille aken õue pool seisis.

„Wõtsin parajasti neil päiwil uue kutseri ja olen temaga väga rahul. Aga wõib olla, et ma Teid hiljem wajan. Aga kuna õllewabrikant härra Swendsen Teid nii soojalt soowitas, siis tahaksin Teie heaks midagi teha. Istuge!“

Hans Peeter istus.

Abrahamsen kirjutas — ja kui kõik walmis oli, pani ta paberi hoolega

kokku, pistis ta ümbriku, pani ümbriku kinni, kirjutas ümbrikule aadressi ja ütles Hans Peetrile:

„Minge selle juurde härra. Sest on tingimata kasu.“

Hans Peeter lahkus, aga süda hakkas tal raskeks minema. — —

Tänawal hakkas ta aadressi lugema. Seal seisis: Härra wabrikant Kneisenberg.“

Ta sai peapööritise. Täitsa masinlikult rebis ta kirja ümbrikust välja.

„Armas Kneisenberg!“ luges ta. „Teades, et Teie mõnikord usaldusewäärilist inimest wajate, saadan Teile siin ühe tubli, wirga töölise, kelle nimi on Hans Peeter Hansen. Wõin teda kõige soojemalt soowitada.

Kas reedel kaardiõhtule ikka tulete? Teid terwitab Teie P. Abrahamsen.“

— — —

Jälle sai Hans Peeter peapööritise. Ta leidis, kõik inimesed olid tema wastu nii hullahked — ja ometi oli kõik see asi üliwäga kurb.

Siis lonkis ta pikkamisi koju oma naise juure — ja rebis teel soowituskirja tükkideks.

Mis peaksin...

P. Grünfeldt.

Mis peaksin ma sinule,
mu Eesti, kinkima
see eest, mis sina minule
siin jagad lõpmata?
Kas soowid kalliskiwituld,
wõi on su ihaks hõbe, kuld?
Ei — ei!
Ma kingin sulle südame —
oh wõta wastu see!

Su eest ma palun Jumalat,
su edu silmas pean,
ja mis on iial ilusat,
su kasuks käima sean!
Sa armastad mind emana,
ei kätt su wastu tõsta ma —
ei — ei!
Ma kingin sulle südame —
oh wõta wastu see!

Kui südamed meil täis on tuld
ja püha armastust;
kui meel meil puhas nagu kuld
ja hing täis ustawust —
kuis wõiksin püha wannet ma
siis murda walelikuna?
Ei — ei!
Ma kingin sulle südame —
oh wõta wastu see!

Eestlased Brasiilias.

W. Rooberg.

Kümned tuhanded eestlased, keda meie väike kodumaa üles kaswatanud, on majanduslise kitsikuse tõttu siit aegade jooksul lahkuma pidanud. Sarmaatia legendikkudel, Siberi laantes ja taigades, Ameerika suurlinnades, Kaanada metsades, Austraalia farmides ja Brasiilia kohviistandustes — igal pool leidub neid. Peale majandusliste põhjuste mängib väljarändamise juures suurt

mitmed omale väikese maalapi või maja soetanud ja on oma eluga enam-vähem rahul.

Töökriisi praegu Sao Paulos ei ole ja väljaõppinud ametmehed leiavad enamasti tööd.

Töö palgad on eesti rahas arwates: metalli töölised 65—100 mk. tund, ehitus- ja trükitöölised 75—100 mk. tund, lihttöölised 40—60 mk. tund, naiswab-

Sao Paulo Eesti Noorsoo ühingu peakoosolekust osavõtjad (8. mail 1927 a.)

osa veel massi psühholoogiline moment, ja just viimasega on seletataw hiljutine suur väljarändamise tung Brasiiliasse. Tuhanded eestlased on seal omale õnne otsinud, wähesed ka leidnud, kuid suurem jagu on pidanud üle elama suuri raskusi. Paljud on seal oma viimase waranatukese kaotanud, mujale rännanud, kodumaale tagasi tulnud ja räägivad otse muinaslugusid sealsetest rasketest oludest. Kuid paljud on mingisuguse töö leidmisel jäänud kohale ja omale uued kodud loonud. Suuremal arwul elab eestlasi Brasiilias Sao Paulos, kus neid 1926 a. leidus umbes 3000, kuid viimasel ajal on see arw 1500 peale kokku kuiwanud. Paigale jääjatest on

rikutöölised 300—400 mk. päew, naismajateenijad 4500—8000 mk. kuus ühes ülespidamisega. Tööpäew on igalpool enamasti 9 tundi. Elu seejuures on kalmim kui Eestis. 1 kilo leiba umbes 45 Emk., tosin kanamune 2 rilli 600 reisi (1 mill-50 Emk, 100 reisi-5 Emk.), kartulad kilo 800 reisi, või kilo 9 milli, soolatud liha kilo 2 milli 800 reisi j. n. e. Täielik pansion maksab 6000—7500 mk. kuus. Ülikond ja saapad samas hinnas, mis Eestiski. Kuigi siin erilist korterikriisi ei tunta, on korterid siiski kallid. Mööblita tuba linnas 4000—5000 Emk. kuus, linna ääres 2500—3500 Emk. Suwe kliima on siin muidugi palawam, kui Eestis, kuna talw umbes meie sügissuwele wõrdub.

Kodumaaga ja omawaheliseks ühenduse pidamiseks asutati 1926 a. eestkätt Ülemaalse Eesti noorsoo Ühenduse Tallinna ja Hõimla osakondade liikmete poolt Sao Paulo Eesti noorsoo Ühing, millel praegu 204 liiget. Ühingu on liikmeid ka teistest rahwustest nimelt 12 itaallast, 4 lätlast, 3 sakslast, 2 soomlast ja 10 wenelast. Ühingu on 2 teguõimstat osakonda: näite ja spordiosakond. On peetud 6 pidu, millest keskmiselt 300—400 inimest osa wõtsid ja kus peale vähemate näitemängude on ettekantud „Neetud talu“, „Seitsmes käsk“, „Hispaania kärbes“ ja „Püwe talus“. Ühingu rahaline läbikäik on 1 aug. 1926 — 1 juunini 1927 a. 360.000 Emk. On asutatud tugew jalgpalli meeskond, kus kaasa mängiwad mitmed kodumaa 2 ja 3 klassi mängijad. Meeskond on Ühingu poolt täielikult warustatud ja wõistleb Eesti wärwide all kohaliste meeskondadega heade tagajärgedega. Samati on moodustatud rahwatantsijate grupp, mis

pidudel demonstreerib Eesti rahwatantse. Lähemas tulewikus on kawatus asutada raamatukogu ja lugemislauda, sest emakeelne kirjandus puudub pea täielikult.

Iga kuu korraldatakse perekonnaõhtuid ja omawahelisi kooswiibimisi, millest suurel arwul ka mitte-eestlasi osa wõtab. Ühingu energilise tegewuse tõttu on wahekord eestlaste ja kohalise seltskonna wahel õige sõbralikuks kujunenud. Ühing on alalises kontaktis ÜENÜ keskjuhatusega. Eesti noorsoo liikumisega ja Eesti eluga.

Praegu on Noorsoo Ühing Sao Paulos ainukene Eesti organisatsioon, kuna esimene Eesti selts „Estonia“ juba 8 kuud elumärke ei ole awaldanud.

Sao Paulo Eesti noored on rõõmutawata, eeskujuliku aluse pannud seltsielule kaugel wõõrsil. Oma organisatsiooni ümber koondudes kõweneb side sünnimaaga, püsiwad kodumaised mälestused kauem wärsketena ja elawatena.

Juuksesalk ja karud.

Saksa kirjanik Fr. A. Wyneken.

„Härrased, mis te pakute selle saladusliku pakikese eest? Ta on wõib olla kümmetuhat dollarit wäärt.“

Nõnda hüüdis oksjonipidaja ning tõstis kõrgele pakikese, mida määrdinud kollane paberiümbrik ümbritses. Siis jätkas ta:

„Leidsin ta siit wanast majast katusesarika wahelt, kus ta arwatawasti üle saja aasta on puhanud. Mu daamid ja härrad, selles wanas kollases paberis peitub wõib olla wäike warandus — wõimalik, et isegi mõni briljantsõrmus. Kes wõib seda teada? Annan Teile ausõna, et ma pakikest pole awanud. Kui palju pakute tema eest?“

„Kümme tsenti,“ hüüdis hele hääl. „Wiimaks elumärk,“ ütles oksjonipidaja. „Ütelge wiisteistkümmend tsenti. Kes pakub wiisteistkümmend?“

Mina müksasin Billi.

„Katsu ka meie wiieteistkümmend tsendiga. Wõimalik, et saame midagi head.“

„Üksteist,“ hüüdis Bill.

„Kaksteist,“ wastas hele hääl.

„Kolmteist,“ ütles Bill.

Hele hääl waikis nüüd, ja pakikese sai Bill. Ta andis oksjonipidajale meie kallid wiisteistkümmend tsenti ja sai kaks tsenti tagasi. Bill walmistas pettumuse inimestele, kes ometi heameelega oleksid näha soowinud, mis kollases ümbrikus peitus. Ta pistis pakikese taskusse ja me pugesime kõrwale ostu lähemalt silmitsema. Sest Billil polnud lusti naeruwäärseks saada, kui ta meie kolmeteistkümmend tsendiga oleks olnud sisse kukkunud.

Oksjoniplatsilt parajas kauguses wõttis Bill pakikese taskust jälle välja. Ümbrikul seisis lugematu aadress; aadressi kõrwal seisis aga postmark kahe karuga.

„Wenemaalt,“ seletas Bill.

Ja tegi ümbriku ruttu lahti, sest meid ei waewanud mitte ükski uudishimu. Kolmeteistkümmend tsenti on palju raha, kui inimesel ainult kaks tsenti järel on.

Bill hoigas, kui sisu nähtawale tuli. See oli kuldblond juuksesalk.

„Sisse kukunud!“

„Kolmteistkümmed senti juuksesalga eest!“ ahastasin mina. „Kus meil juukseid eneselgi küllalt on!“

Kui lähenewa wankri pörin kuuldawale tuli, pistis Bill juuksesalga ühes ümbrikuga jälle taskusse. Wanker jõudis meile ruttu järele.

„Kas lähete linna?“ hüüdis meile hobusejuht, üks walge habemega wana farmer, ja palus meid peale istuda, kui Bill ta küsimust jaatas.

Mina lootsin, et mees meis neid ära ei tunne, kes olid ostnud saladusliku pakikese. Aga wõta näpust!

„Mis peitus ostetud pakikeses?“ küsis ta.

„Oh mitte palju,“ wastas Bill ja kiitis ruttu ilusat maastikku, et jutt sinna kalduks.

„Kas peitus selles midagi, mida wõikiste tarwitada?“ jatkas wana mees.

„Millised toredad hobused Teil on!“ tähendas Bill.

„Wean kihla, et pakis peitus briljantkaelaehe,“ ütles wõoras.

„Ja mina wean kihla, et seal midagi sellist ei olnud,“ wastas Bill.

„Siis oli seal kulda.“

„Teie lähete päris soojaks,“ pilkas Bill.

„Nii siis tõesti kuld? Wahest wõin selle teilt ära osta?“

Et wanamehe uudishimu rahuldada, näitas Bill temale wiimaks juuksesalka.

„See peab pärit olema Wenemaalt.“

„Ümbrikul seisab mark kahe karuga. Nii siis ikkagi Wenemaalt.“

„Näidake!“ hüüdis farmer agarasti. kiskus pakikese Billi käest ja silmitses seda terawasti. „Teie õnneseened,“ hüüdis ta, jatkas siis aga ruttu rahulikumalt: „Kui soowite, ostan ta teilt ära.“

Billile näis farmeri palawus olewat kahtlane ja tal oli kindel nõu, asja mitte alla 25 tsendi müüa.

„Las ta pakub,“ sosistasin mina.

„Noh, mis Te siis pakute selle Peeter Suure juuksesalga eest!“ küsis Bill rahulikku mängides. „See on kallis asi.“

„Kas lepiksite kümne dollariga?“ küsis farmer peaaegu pelglikult.

„Müüdud!“ kisendas Bill, kuna mina rõõmu pärast peaaegu wankrist maha kukkusin. Me peaaegu kartsimis raha wastu wõtta ja uskusime, et mees ligidalt hullumajast ära põgenenud. See usk kaswas meis kindlaks weeneks, kui farmer juuksesalga wankrist wälja wiskas ja kollase ümbriku taskusse pistis.

„Mis, Teie wiskate kalli kümnedollarilise juuksesalga maha?“ küsis Bill imestades.

„Juuksesalk pole midagi wäärt; küll aga on wäärt kirjamark ümbrikul. See ei tule nimelt mitte Wenemaalt, waid on St. Louis wäljaanne aastast 1845. Iga margikorjaja maksab mulle tema eest heameelega vähemalt sada dollarit!“

Nõmme piiril.

H. Wühner.

Nõmme piiril helgib
Hõbejärweke,
Wesi imeselge,
Kallas lillene.

Puude warjus maja,
Sammal katusel,
Õhtuläige särab
Aknaruutudel.

Hingeke, kas ikkad
Kodupinnale? — —
Nõmme piiril helgib
Hõbejärweke.

Rebane-haldjas.

Hiina rahwajutt raamatust **Sin-tsi-tsia**.

Hiinamaal peetakse rebaseid suures aus ja leidub isegi rebasetempleid, kus "Suurt rebast" kui wägewat jumalust kummardatakse. Aegajalt tulewad kõik rebased kokku pühale Tai-sheni mäele, mis Tsingtaust päewareisi kaugusel, ja peawad nõu. Nad wõiwad enestele wõtta ka inimese kuju ja inimestega isegi abielluda. Kuid anname nüüd jutulõnga hiinlaste eneste kätte:

Tshedshangimaakonnasseisab Dshauhingfu linn. Seal elas kord üks waene õpetatud mees nimega Tshenshenkiao. Kui ta naine suri, wahetas ta oma elukoha ja läks elama Kiangsu maakonda Jangtshausse. Ta oli omale ulualuse leidnud "Taewarõõmu" kloostriisse ja elas seal waikselt oma ette. Temale paistis warsti silma, et üks wäike templike kloostri kõrwal alati lukus hoiti, ja kui ta ühelt kloostriwennalt sellele seletust küsis, wastati talle, et seal pahad waimud elutsewat. Kloostriülem hoidwat templikese lukus, et waimud templiskäijatele ei saaks kahju teha.

Tshen oli saanud uudishimuliseks ja awas ühel päewal templikese. Laual ja toolidel polnud tolmukübet ja kogu ruum äratas mulje, nagu elataks seal. Ühes nurgas rippus suur peegel ja selle all seiswal lauakesel seisid kammid ning juuksenooded. Sellest järeldas Tshen, et kloostriwennad selles salamatti naisi warjawad, ja pidas templit walwsalt silmas.

Kui ta ühel päewal majaukse lähedalt möödus, nägi ta üht imeilusat nais-terahwast, kes majaukse trepil istus ja temale lahkesti wastu naeratas. Tshen läks lähemale, naine tõusis ja tuli talle wastu. Tshen ehmatas, sest see naine oli nii kummalise ilu ja olewusega, et Tshen enesele ütles, et ta inimene ei wõi olla. Naine, kes ta ehmatust märkas, ütles lahkesti:

"Ära karda, mu sõber, olen haldjas ja sinule saatusel naiseks määratud."

Tshen sai temaga wäga ruttu sõbraks ja mõni aeg hiljem abiellus ta temaga. Naine oli wäga tubli perenaine ja armastaja naine, ning kõik oleks pa-

rimas korras olnud, kui naine iga kuu esimesel mõneks päewaks ei oleks reisinud pühale Taisheni mäele rebaste nõupidamisele.

Kui ta naine kord jälle oli sõitnud Taisheni, awas Tshen ta mõrsjakasti ja leidis seal hämmastusega suure hulga kalleid pärleid ja palju kulda ning hõbeehteid. Tshen ei julenud neist warandustest midagi omandada, kuid ütles naisele, kui see Taishenist tagasi tuli:

"Waata, sa tead, et olen waid waene mees: miks ei aita sa mind rahaandwale kohale wõi müü mõnda osa oma warandustest? Iga nelja nädala järele wõtad sa enesele puhkeaja ja lähed Taisheni, olles seega küllalt wägew selleks, et mind aidata. Aga miks ei tee sa seda?"

Naine wastas:

"Tean wäga hästi, et sa minu warakasti awasid, ja rõõmustan, et sa seal midagi ei wõtnud, sest kasu ei oleks sul sellest olnud. Sina oled wae-susele määratud ja isegi kui ma sulle hästikäiwa äri ostaksin, oleksid sa warsti jälle sama waene kui enne. Sul on söök ja riided, sa elad küll kehwa, aga ausat elu, lepi sellega, mu sõber."

Tshen leppis selle wastusega ja ei lausunud oma palwest enam sõnagi.

Mõni aasta hiljem ütles naine oma mehele äkki;

"Sõidan homme pealinna ja ostan sulle kasukandwa ameti. Niipea kui olen meile leidnud sobiwa korteri ja selle sisse seadnud, teatan sulle seda ja siis wõid sa järele tulla."

Tshen küsis, kuidas ta teda suures linnas oskab leida, ja haldjas wastas:

"Meie teenijad tulewad sulle Tshangdshi wärawale wastu ja juhiwad sind!"

Kaks kuud pärast seda reisis Tshenshenkiao Pekingi. Jõudes Tshangdshi wärawa ette, langes üks teener tema ette põlwili ja ütles:

"Rõõmustan, et härra on tulnud. Proua on teda juba ammu igatsedes oodanud!"

Teener juhtis Tsheni mitmest tänawast läbi ja jäi wiimaks rüstituru lähe-

dal ühe paleesarnase maja ette seisma. Kolmkümmend kuni nelikümmend teenijat tormasid välja, heitsid ta ette põlwi ja teretasid teda, nagu oleksid nad teda juba ammu tunnud ja nagu oleks ta waid lühikeselt reisilt tagasi jõudnud.

Tshenshenkiaio meel muutus kummaliseks. Suurde kotta astudes tuli talle wastu ta proua, kallilt rietatuna, wõttis ta käest kinni ja juhtis ta ühte kauge-masse tuppä. Tshen küsis, kust see tulla, et teenijad teda tundwat, ehk nad teda küll weel enne pole näinud, ja rebariehaldjas wastas:

„Omasin siin olles mööduwalt sinu kaju, ostsin sulle ameti, üürisin korteri ja wõtsin sinu kujul ka teenijad, sellepärast oled sa kõigile tuntud.“

Tshen rõõmustas wäga ja palus, nimetagu ta temale üksikute teenijate nimed, et ta nimedega ei eksiks ja neis kahtlust ei ärataks.

Mõni aeg hiljem kirjutas Tshenshenkiaio oma esimesest abielust wõrsunud pojale ning palus teda tulla ennast ja wõorasema külastama. Poeg tuli ja oli oma noore ning ilusa wõorasema wastu sobiwalt aupaklik. Wiimane kuulas lahkesti ta perekonna asjade järele, ja kuuldes, et ta juba abielus, palus ta teda järgmisel korral ka oma naist kaasa wõtta, et nad isale ta uueks ametiks mõlemad wõiksid õnne soowida. Kuna ka poeg pidi pealinna jääma, siis kinkis haldjas talle reisiraha ja ütles, toogu naine

kohe siia. Noor naine tuligi ja kõik elasid üksmeelselt koos.

Ühel päewal ilmus üks suurem poisike ühise elumaja läwele ja nõudis emaga kokku saada. Kui uksehoidja taast õieti aru ei saanud, siis pööras ta proua poole ja see seletas naeratades: „Lase ta sisse tulla; see poiss on minu poeg, kelle ma ühes eelmises abielus sünnitasin.“

Ta läks poisile wastu, käskis teda Tshenshenkiaiole kolm sügawat kummardust teha ja teda „isaks“ nimetada. Tsheni poega nimetas poiss „wennaks“ ja kuulus nüüd perekonda.

Ühel päewal, kui haldjas jälle Taisheni-reisil wiibis ja Tshenshenkiaio midagi linnas toimetas, puges haldja poeg noore proua tuppä ja tahtis talle kallale kippuda. Noor proua kisendas appi ja poiss jooksis minema. Noore proua mees tuli hilja õhtul koju, ja kuuldes, mis waheajal sündinud, sai ta wäga wihaseks, kuna ta ka pisut joobnud oli. Wihast kahmas ta mööga, jooksis sellega poolwenna tuppä ja löi selle pea maha. Tuues siis tule, nägi ta, et poiss surses oli muutunud nooreks rebaseks. Tshenshenkiaio ja ta poeg kartsid raskesti haawatud rebase-haldja poolt kättemaksu ja ei oodanud enam tema tagasi-saabumist Taishenist, waid põgenesid öösel Dshauhingi linna. Waesena nagu waremalt saatsid nad oma elupäewad mööda.

Mõistatus.

Kabiilide rahwajutt.

Üks mees küsis teiselt: „Kes elab metsas?“ Teine kostis: „Metsa elanikud on lõwi, kuldid, hakid, öökullid.“ — „Kes elawad külades?“ — „Targad ja lollid.“

Mees lisas juure: „Palun sind, oo hakk, ära jäta maha öökulli; palun sind, oo tark, ära jäta maha rumalat. Wooruslik inimene ei jäta kurja saatuse hooleks.“

Aastad läksid.

H. Wühner,

*Aastad läksid unedena.
Ainult mõtted salani
Rändawad weel tagasi,
Näen end jälle nooruksena:*

*Koduaiakene kena —
Pärge suwililledest
Punuwad kaks kääkest — —
Ajad läksid unedena.*

Tuli südames.

Saksa kirjaniku Fr. Lehne romaan.

5

Tasakesi astus ta tütarde magamistuppa, ilma et teda tähele pandi. Vööri põlvitas Sissi woodi ees ja palus ühes temaga õhtupalwet. Neiu noor nägu kandis palwelikku ilmet, nii et see talle südamesse läks.

Bunastades tõusis neiu, kui krahwi juures olekut märkas. Krahw kummardas lapsle kohale, kes oma kõhnad käsiwarred ta kaela ümber pani ja teda, õnnelik ta tuleku üle, sõnadega kui ka silitustega kallistas.

Et Lellale mitte põhjust anda salwawate märkuste tegemiseks, lahkus krahw warsti jälle pärast mõnda lahtet sõna lapslele ja ta kaswatajannale. Tema meel oli kummaline. Pehme ja ärras. Tuhuslik sarnadus oli talle minewiku järele wägewasti meele tuletanud, minewiku, mille mälestustest ta pelglikult oli hoidunud. Ja nüüd woogasid wõõrast, ilusat neiu nähes mõtted ta peast läbi segawalt. Maetut ei tõmmata enam heameelega päewawalgele.

Õhtul ei saanud Vööri magama jääda. Mõte, et juba mõne nädala pärast Münchenis wiibib, erutas teda suuresti. Ta pidi emafesele koha teatama, milline õnn teda ootas. Kiiresti lendas fulg üle paberi.

— — — Krahw on pealegi väga lahke. Sissi on talle väga armas, ja mul on selle lapsle pärast hea meel. Iga päewaga saab ta mulle armsamaks ja tema tasub seda mulle oma armastusega. Thekla on tujukas ja kõrk nagu ta emagi; raske on temaga läbi saada.

Nägin härraseid jaamaft tulekul. Kui krahw tõllaft wälja astus, uskusin, et see Gerik on — nii sarnaneb ta kaugelt temale. On sama sale ja nooruslik keha. Aga lähedalt näib ometi, et ta umbes wiiskümmend aastat ju wana on. Tema huwitawal näol on palju kortse ja väga närwilik näib ta olewat — nagu meie ajalooõpetaja seminaris, mäletad, ema, doktor Arnold, keda me kõik armastafime.

Nüüd head böd, armas emafene. Homme kirjutan pikemalt. Hea, et mul on õhuke paber, wõin mitu poognat ühes ümbrikus saata.

Kuu paistab parajasti üle puulatwade minutappa — saadan teile, mu armsad, temalt palju terwiseid. Gerik wiibib, wõib olla, weel kord mekjas. Ah, ma mõtlen nii tihti teie peale. Lähemal päewil oodatakse krahw Rüdigeri, krahwi wenda. Olen tema peale väga uudishimulik. Sissi räägib omist suure waimustusega. Ja nüüd head böd ja palju terwist. Teie Vööri."

10.

Teener asetab puuwilja- ja kompwelikausid ühes sinna juure kuuluwate taldrekwitega lauale, niipea kui ta hõbewarrega harjaga raasud walgelt damastlinalt oli ära pühkinud.

Krahwinna wõttis wiinamarjakobara, noppis oma peente sõrmedega ühe marja teise järele ja pistis suhu.

"Palun, preili Berger, kas kooriksite mulle ühe õuna?"

Krahw Allwörden pani kalli Kalwille-õuna taldrekwile ja waatas, kuidas Vööri salelad sõrmed seda koorisid.

"Kas sina ei tahagi, Rüdiger? Puuwili on tõesti hea. Palun, lasse nüüd õnnel ka süüa, Sissi!"

Krahwinna Lella weniw, teraw hääle lõpetas Rüdigeri ja ta noorima tütre lahke talituse. Lapse soowil täitis legatsioonisõnumi tema taldreku mandlite ja datlitega, siis wõttis ta ruttu omale ühe õuna.

Noor kaswatajanna teenis nüüd Dsfit — pidi talle awama mandleid ja datleid.

"Õnu Rüdiger, mul on kaksimandell" hõiskas Cäcilie, ja naeratades lastis õnu enefele mandli huultle wahel pista.

"Noh, hea küll! Aga mille peale, laps?"

"Preili Vööri," hüüdis Sissi üle laua, "aidake mind. Õnu Rüdiger peab kaotama!"

"Ära kätse nii, Sissi!" pahandas Lella ja hoidis käed kõrwade ees. "Mis sa preili Bergerit sellega tüütad. Küllap leiad juba ifegi midagi."

Cäcilie punastas laituft kuuldes. Siis ütles ta:

"Enne õhtuõõki, enne kui istume, peame üksksteisele kätt andma ja üttema: "Mõtlen seltele," ja kes seda unustab, on kaotanud."

"Wäga waimukas, tõesti," pilkas Thekla.

"Kas tead sa midagi paremat? Siis üttele." Thekla kehitas õlgu.

"Mina pole ju õnu Rüdigeriga ühes koos mandleid jõõnud!"

"Wäike Sissi, see on väga peenelt ja kawalasti wälja mõeldud ja mina kaotan wiisisti," tähendas Rüdiger.

"Aga mitte meelega, õnu! Muidu ei tee see mulle naista!"

"On meil siis kawatus tänä kogu päewaks koju jääda?" küsis krahwinna Lella salamahti aegutades.

Need pühapäevased lõunad ainult perekonna keskel olid temale lõpmatu igavad. Kärtsitult plõksutades ta jalad põrandal. Tema ümber pidi olema võõraid, kes teda imestasid ja austasid!

"Sa tead, Lella, et ma pühapäeviti heameelega laste seltsis wiibin — neid on mul küllalt harval" tähendas Ottokar. "Mis sina arwad, Rüdiger? Sina wiibid ju ka pühapäev wal heameelega meie perekonnas, mis?"

Rüdiger ei teinud palwet, mis wenna häälest kajas, kuuldamataksi.

"Mina ei tahaks oma siinolekuga teid teie kawatjustes eksitada! Kuna ma teie majale nagu oma majale pean vaatama, kuidas te ikka olete soowinud, siis ärge pange mind tähelegi. Wahest on Lellal täna õhtuks erilised soowid? Kas te ooperisse ei lähe?"

"Dieti tahtsime seda küll. Aga „Meisterlauljad" ei sobi mulle. Ka olen ma oma koha täna õhtul annud preili Bergerile."

"Selle eest olen ma proua krahwinnale wäga, wäga tänulik."

Loori filmad loitsid ja ta häälest kajas waewaga warjatud rõõm.

"Aa, Teie tunnete sest rõõmu?" küsis krahw Ottokar.

"Jah, see on esimene kord, et tohin üht Wagneri ooperit kuulda."

Krahwinna Lella ajas suu pilkawalt torru. Seesugune waimustus näis talle olewat lapilik.

"Kas ei wõiks sina, Rüdiger, meile täna õhtuks teha õige wastuwõtlikku ettepanekut? Kõju ma igatahes ei jää. Pean ütleva, et soowiksin minna teatrisse; sest kawa on paljudu-baw, ka kohtame seal Samoweid. Parun ütles mulle seda eile. Ja pärast „Schleichi" juures — kas sa telefoneeriks, Ottokar?"

Tusawolt ilmus selle kulumudele.

"Sinu kawatjus ei meeldi mulle, Lella."

"Kas tahad mind üsna luku taha panna, Ottokar?" ütles Lella ärewalt. "Lengefeldis polnud mul midagi, ja siin niisama. Mii siis palun, astu Samowitega ühendusse — mina soowin seda! Kui sa kaasa ei tule, lähen üksi-päini."

Ottokar andis ohates järele. Rüdiger naeratas pilkawalt.

Lella tõusis. Härrad tegid ta eeskujul järele.

"Tahtsin nüüd pifut puhata. Preili Berger, laste kohwi serweerida. Mina loobun, olen pifut wäsinud."

Ta õutatas käega kergesti:

"Siis jumalagal! Kuni pärasteni!"

Härrad suudlesid ta kätt.

"Kas soowib härra krahw kohwi koha?" küsis Loori.

"Palun poole tunni pärast ateljees," wastas krahw lahkesti, ja siis tütarlaste poole: "Tulge, lapsed!"

Rüdiger õõtsutas Ossi õhus ja wõttis ta siis käe peale, kuna tütarlapsed isa ümbert kinni kahmasid. Lastele oli see suureks rõõmuks, kui neile luba anti ateljees mängida.

Cäcilie jaoks oli seal wainne nurk, kus ta usinasti eeskirjade järele joonistas, mis isa talle andis. Temal oli selleks andi ja isa toetas teda. Selle juures unustas ta oma kehaliiku wea, mille üle ta muidu tihti kurwastas. Mis tal emarmust puudus, seda katsusid isa ja onu Rüdiger talle kahelordsetl ta fuda. Ja laps armastas neid selle eest ornasti.

Rüdiger oli lahedale, mugawale tugitoolile lastunud, tõstis ühe jala teisele ja süütas sigari.

Ateljee oli toredasti eht waipadega, wanade sõjariistadega, bronzasjadega jne. ehitud ja warustatud ja läbi laia akna lehwis pilk aeda.

"Hea on sul siin!" ütles Rüdiger.

Wend seisis ta kõrwal ja nad silmitsesid lõbuga, kuidas Thekla ja Ossi nende ees laial waibal mängisid.

"Siin on lastel wõimalik hullata. Lella seda korteris ei sallli. Lengefeld puudub neil."

"Ossile termemat polegi! Poiisist peab sirguma tubli mees ja ta peab teistega mängima. Teie aga mäsitate ta watisse, ja see pole midagi."

"Mõttele, Rüdiger, kui õru ta on. Peame temaga olema ettewaatlikud."

"Aga ei pea teda ometi hellitama. Seega ei tee teie temale sugugi head. Jkka peab ta tuppä jääma — Lella ei lahe teda tial wäljagi. Mis saab sest hiljem? Waata, kuidas Thekla möllamine talle meeldib!"

Poiis hõiskas, ta põsed hõõguisid ja pikad blondlokid lendlesid. Nüüd wõttis ta Rüdigeri põlwe ümbert kinni; see tõstis ta põlwele ja lastis ta ratsutada.

"Noh, pois, kelleks tahad sa kord saada?"

"Sõduriks! Ratsanikuks!" hüüdis pois ja wõttis onu kaela ümbert kinni. Rüdigeri jüda paisus ja ta suudles priisket lapsesuud, mis ta põse najal wiibis.

"Ei mina oleks uskunud, Rüdiger, et sa nii suur lastesõber wõiksid olla," ütles Ottokar.

"Miks ei abiellu sa? Sinu wanaduses on selleks aeg."

Rüdiger mihkis tuha sigari otsast toosi.

"Jah, miks? Olen sellele ka juba enam kui kord mõelnud. Aga ma pole weel leidnud seda ühte, keda ma otsin."

"Kas su nõuded on nii kõrged?"

„Wõib olla. Ise ei tea ma seda weel. Niimult — tahaksin oma wabaduse ja iseseiswuse alal hoida.“

Ottokari näole ilmus piinatud ilme.

„Aa, sa hakkad tolkama, mu sõber.“

„Wabanda! Rääkisin ilma tagamõtteta. Aga et ja selle küsimuse ise algatasid — pean tdesti inestama, kui wäga sa ennast Lella poolt laised walitseda ja talle kõiges järele annad.“

„Kas oled kord Lella närwihooge näinud? Ei? Noh, siis räägiksid ja teistiti. Tahan saada rahu — minu kunstnikutegevus kannatab selle all.“

Tüft aega filmitsees Rüdiger wenda.

„Seesuguseid närwihooge mina oma naisele ial ei lubaks wõi ma wõõrutaksin nad temalt pea. Sina oled Lella wastu nõrk, Ottokar!“

„Rüdiger!“ pahandas Ottokar punastades.

„Ja jah, andesta, et unustasin — olen ju teie külaline. Aga kas usud, et ma pole märganud, kui närwiliseks sa oled läinud? Ohmata kohe. Kui teist üks närwiline on, siis oled sina see! Lella on waid tujukas ja teab, mis tahab. Pane tähele, millises heas tujus ta täna õhtul saab olema! — Sa pead ohjad pingumale tõmbama — —“

„Et kuulda saan, kelle raha see on, millest me peaasjalikult elame! Imestafid ju ise, kui toredasti ta kõik sisse seadis! Tema soowib seda nii, ja nii see tehakse. Ja see alaline erugutamine, mina maaligu pilt, mis mu nime kuuljaks teeb ja kõigest üle käib! See mõte otse sööb teda, ta on hulluseni anahne. Ja et ta ses suhtes minuist on pettunud, seda ei andesta ta mulle ial. Mina tunnen piiri, mis mu oskusele on pandud.“

See oli esimene kord, et ta nitwisi oma mõtteid wäljendas, ja Rüdiger ei taikstanud teda, tema ei ütelnud selle kohta midagi. Ottokarile oli see erilik hüwe, et sai oma südame pealt kõik wälja puistata, mis teda ju palju aastaid piinas.

„Ja kõige pahem, Rüdiger, on, mul puudub wastupidamus — energia. Ei osta enasti enam kontsentreerida! — — Waata need kawad! Midagi pole nende hulgas, mis mind rahuldaks ja sooja waimustusega täidaks. Ühikese katse järele jääb kõik seisma.“ Peaegu meeletult kahmas ta juustesse. Ta rääkis ebaharilikult ärewusega. „Waata siin seda ja seal seda —“

Seintel nõjatufid kawad, kõigil neil oli Lella peakujuks. Kõige mitmekesistemates seisakutes ja riidetustes, enam wõi vähem walmis. Rüdiger raputas waid pead.

Ta kergitas kätte ühelt maalimisraamil seiswalt pildilt.

„Mis saab sellest?“

See oli peaaegu walmis pilt, kujutles floostrifongi. Rõhna, fanaatilise näoga noor munk põlwitas lagedal kiwipõrandal, surus furnupeakuud wastu rinda ja wahtis kirglikult hõõguwail filmil mingisugusele waid pisut märgitud naiskujule, mis hämarat ruumi hereda walgusega näis täitwat.

„Ah, midagi — jälle ei midagi. Jäta see!“ ütles Ottokar punastades. „See kawand on juba tihti olemas olnud, olen jälle kõrwale haaranud! — Tunnen, et minuist enam midagi ei saa!“

Lohutamatu pilguga wahtis ta suurele lõuendile.

„Wirastuseks“ tahtsin ma seda nimetada, ei leidnud aga selle taewalikku ilmutuse jaoks õiget modeli. Lella pakkus küll enasti — aga tema ilu selleks ei sobi. Temal puudub taewalik ilme.“

„Siis leiad wahest mõne teise modelli, sest minagi leian, et Lella selleks ei sobi. Pilt on hea ja kahju oleks, kui sa teda ei lõpetaks.“

„Teaksin küll kedagi,“ tähendas Ottokar miinitades, „aga seda mõtet ei tohi ma ilmutada — preili Berger, meie laste kaswatajanna.“

„Aa, ja tema ei taha?“

„Ta ei tea minu soowist weel midagi. — Lella ei taha seda. Tema ei falli enese kõrwal teist modeli. Soowib ainult oma ilu igawestada. Seda oled sa ju kõigilt neilt piltidelt näha wõinud.“

Rüdiger nokutas pead.

„Jah, teie laste noor kaswatajanna on wäga ilus, ja ma saan aru sinu soowist, teda maalida. Niisugust imeilusat nagu päew päewa kõrwal näha on nagu kingitus.“

Mulle näib ta olemat nii tuttav, nagu oleksin teda kord juba näinud — sarnadus kellelegagi,“ tähendas Ottokar, uuriwalt weemale waadates.

„Sama arwamine on minul,“ wastas Rüdiger; „olen selle üle isegi juba järele mõelnud.“

Ta katkestas jutu, sest see, kellest praegu räägiti, ilmus kohwi pakkuma.

Humiga filmitsees Rüdiger neiu saledat kaju. Ta seisus seljaga wastu laia akent. Tuhmi detsembri päewa walgus langes neiu näole, kes hõbekandelaualt, mis teener kandis, tassis wõt- tisi ja temale pakkus.

Tema uuriwa pilgu all punastas neiu ja löi filmad maha.

„Kui ilus ta on!“ mõtles ta jälle, ja siis, ebamäärast tundest actuma: „kahju, kahju!“

Megamööda wõttis ta koort ja fuhkrut. Teener lahtus Ottokari näpunäitel ruumist.

„Preili Loori, waadake, mis mina olen teinud!“ hüüdis Cäcilie oma nurgast, kus ta waikelt oli joonistanud.

Loori põlwtas lapse kõrwale ja filmitse lapse kunstitööd.

„Sissi, puud ja maja oled sa ju suurepäraselt tabanud!“ ütles ta poolwaljusti. „Seda oskad sa paremini kui mina.“

Nüüd jooksis ka Däsi sinna ja surus enda Loori najale, nagu oleks ta kade olnud õrnuse peale, mis ta üle näidati.

Särrad filmitsefid ilusat rühma. Palaw ja walus tunne tõusis Ottokaris — see neiu — ja tema lapsed! Aga ta ei tahtnud mõtelda ega murida. Noore Bergeri näol oli jooni, mis talle olid nii tuttawad ja armsad. . . Kui Däsi nüüd oma näo Loori põsele surus, nägi ta nende sarnadust, mis teda otse kohmetas.

Miks pidi just see neiu tema maija tulema ja oma wälimusega ta minewiku ellu äratama? Kahetsus täitis teda, peaaegu enesepõlgus, et ta ennast tookord nii ebamehelikult ja aralt oli näidanud. Ja mispärast?

Mitte perekondlikel põhjusil, nagu ta seda iseenele tookord ette rääkinud — ei, ainult nõrkusest, pimestud firest naise wastu, kes seda ohwrit ei wäärinud! Et ta abiellus Lella Flotmanniga, kelle pärast ta ühe rikka naiselõudame külmalta naeratades jalge alla talanud, enese õnnetuks teinud — see oli waid karistus, õiglane karistus ta halatsemiswäärse oleku eest!

Lella oli pealiskaudne ja omakasupüüdjä; Ottokar tundis seda walustasti, niipea kui este-meeste aastate joobumus oli möödunud. Tema puudis õrn tunne. Iga päew andis ta temale mõista, et ta temata midagi ei oleks. Lella kihutas teda tööle, et ta jaoks kuulsa — ta tahtis olla kuulsa kunstniku proua! Aga ta olemus rõõwis temalt igasuguse helemuse. Ja kui ta tema soowe ei täitnud, tulid tülid.

Tasakesi oli temas wiimastel aastatel ärganud igatsus endise, waeje kodu järele. Kui rikas oli ta seal olnud — täis lootust ja kaswatust.

Ja igatsus Maria Wirlbergeri, lihtsa kõrtsmikutütre järele ärkas jälle, närvis ta pöues, ei lastnud ennast tagasi tõrjuda. Maria oli olnud päite nooruses — nüüd oli kõik tühi ja furnud.

Ja nende lapsed! Tihti mõtles ta neile. Mis wõis neist saanud olla? Kahlemata tülid, korralikud inimesed — ema wäärilised. Kuid nende kohta lähemaid teateid nõutada oli wõimatu. Salafartus hoidis teda sellest tagasi.

Ei, parem oli mitte midagi teada. Mkralt hoidis ta ennast wõib olla paha teadmise eest.

Ta nägi oma ees Cerikut, poisikest, kes kõigest, mis isa poolt tuli, uhkelt loobus ja ustawalt ema poole hoidis. Ei, seesugune inimene ei hukkunud — küll ta enesele elus juba koha leidis. Wististi! Mis jaoks siis weel kindlal jalal seiswasse elusse rahutust saata? Sellega lohutas ja rahustas ta ennast.

Ja tal oli ju weel kolm last, kelle Lella talle kinkinud — kaks tütarit ja hea poeg, ta pärijal

Ja ta lastis kõik edasi minna, kuidas see läks, wäsinud kõigest salawõitlustest.

Tahtmatult otjis ta enam ühendust wenna, kelle järe kindlus talle tuge pakkus. Kuid iial ei rääkinud nad oma wahel minewikust. See oli furnud. Minult mitte Lellale. See heitis talle tihti minewikku ette.

Ah, õnnistust, õnne, rõõmu ei olnud abielu Lella Flotmanniga närwilisele kunstnikule toonud. Külmalta elasid nad üksteise kõrwal juba aastaid.

11.

Dösel oli sadanud lund, walget, helwelist lund.

Magu säraw waip seisus ta laiadel muruplatšidel ja teil ning kattis kaastundlikult puude ja pöõfaste raagus oksid.

Lapsed hõiskasid, nähes ärgates seda walget toredust. Ja teadmine, et pärast tunde „preiliga“ tohtisid jalutama minna, rõõwis neilt peaaegu tähelepanu õppimisel. Nüüd oli aeg nii kaugele.

Däsi nägi walges mantlis ja walge müliga piltilus wälja. Ta nägu hiilgas rõõmest.

Krahwinna Lella andis noorele kaswatajannale tuhat manitjust tõsijelt tähele panna, et lapsed ei külmetaks. Thella ei läinud kaasa; tahtis emaga ostudele minna. See tegi temale nalja, et kauplustes temaga kui suure daamiga ümber käidi.

Pikkamisi sammus Loori Berger, laste käest kinni hoidis, laia teed mööda edasi. Wäsimatult lohises Däsiene, waatles teisi lapsi ja nägi, kuidas nad pehmes lumest hullasid ja üksteist lumega loopisid. See nähtus mõjus külgehakawalt. Ta kiskus käe lahti, kahmas lund ja wiskas selle õefesele näkku. See maksis kätte; siis ühinesid nad kahakesi Loori wastu ja puistasid ta lumega üle, nii et noor neiu neid waevalt suutis tagasi tõrjuda. Ta kummardas, tegi lumepalli, wiskas neid lastele, ja nii tekkis kõigi rõõmuks warsti õige lahing.

Seatahtlikult lastis Loori seda enesele meeldida. Tema finine footud jalk oli üleri lumega

laetud. Ossi wiskas talle pehmet lund näflu. Ja kui lapsed „preilit“ dige hästi tabasid, hakkasid nad heledasti naerma ega wäsinud mänginast.

Äkki sai lõbus ristihaina kolmilleht ruttu üksteise järele selja tagast kellegi mõõra käe poolt hästijihitud lumepalli selga. Ohmatades waatasid kõik taha.

„Onu Rüdiger!“ hõiskas Ossi ja jooksis wastu härrale, kes tükike maad neist eemal uuesti wiskamiseks hoogu wõttis. Ja „onu Rüdiger“ hõiskas ka Cäcilie ning ruttas wenna tema juure.

Loori oli punastanud. Kohmetult seisis ta ja floppis oma riietelt lund. Ta oli olnud nagu rumal, wallatu õpilane ja mitte kui õpetajanna, kelle hoole all seisid krahw Allwördeni lapsed. Ta kartis piisut krahw Rüdigeri walibaid silmi, kes alati oli nii sõnakehw ja tõsine. Ja ometi imestas ta teda waikjelt.

Kui üllas nägi ta wälja oma kasukas! Ta näowärv oli päewitanud lõunamaa kliimast; nina tõusis terawasti ja iseloomustawalt esile ta kitsast näost. Lühikefeks lõigatud tumeblood wurrud pealmisel huulel, targa, kitsa suu kohal lasid teda paista wäga noorena, ehkki ta juustes oimukohtade kohal juba leidus üksikuid hõbekarwu. Ta seisat oli sirge ja sõjawäelik. Mõisa wennaga polnud tal jarnadust, Loori tundis ta lähedal alati isearalift südamepõksuniist, ja ometi meeldis talle see mees hästi.

„Noh, wäike salgake, kuhu te siis töttate?“ hüüdis Rüdiger naerdes. „Mäete olemat ju lumemehed!“

„Tule kaasa, onu, tule! Tahame järwe kaldale minna metsparte toitma!“

Dotamatult paiskas Ossi talle selle juures lund näflu.

„Dota ja, wõrukael!“

Rüdiger paiskas lund wastu, laste ülimalt lõbuta, ja jatkas siis nendega teed.

Lapsed rippusid ta käte küljes, rääkisid temaga ja olid nii wallatud, et Loori neid pidi manitsfema.

See oli esimene kord, et Loori krahw Rüdigeri kõrwal käis ja temaga westis. Rüdiger küsis, kust ta pärit, ja oli nii lahke, et nein kõik kartuse kaotas ja temaga westles nagu wana tuttawaga. —

See lühike tund tema selfsis jäi neiuile armjaks mälestuseks: Ta ei hoolinud sellestki, et krahwinna Allwördeni teda lumelahingu eest kibedasti noomis, kui lapsed sellest laua juures jutu algatafid.

„Si saa aru, preili Berger, kuidas Teie“ „si terwisega nii mõtlematult ja ettewaata-

matult mõite imber käia! Te teate ju, kui õrit ta on. Selle tagajärg mõiks olla kopspõletik.“

Krahw sõandas midagi wabandust ütelda, aga ta naine waatas talle nii kurjasti otja, et ta wait jäi.

Wastupanekust hoolimata pidi Ossi kohe woodisje pugema ja palawat kamillateed jooma.

Järgmisel õhtul tuli krahw Rüdiger õhtujõõgile; ühes temaga oli palutud üks tuttam perekond, kes aga wiimasel minutil ära ütles, sest et neile enestele ootamatult olid külalised tulnud.

Krahwinna Lella oli sellepärafit pahas tujus. Seft mõis ilus õhtu saada mehe ja ta wenna selfsis. Ta ei warjanud oma tuskat. Nad istusid elutoas ja kina Lella üht raamatut sirwis, rääkisid härrad ükskõiksetest asjadest. Ottokar waatas wahetewahel pelglikult oma abikaasa poole.

Teener tõi wiimse posti. Selle hulgas oli kiri „preili Loori Bergerile.“ Luudishimulikult keeras krahwinna seda hetke aega käes ja wiskas ta siis ükskõikjelt tabletile tagasi.

Ottokar kahwatas tahtmatult — käefirja waadates — ometi polnud see see, mida ta kartnud. Adressi oli kirjutatud täitsa mõõras energilif mehekäsi. Naeruwäärt niimii mõtelda!

Wäljast kofast kajas laste naer. Lella ja härrad kuulatafid seda.

„Eilne jalutuskäik lumes pole Ossile nähtawasti ometi midagi paha teinud,“ tähendas Rüdiger pilgates.

„Seft et ma abinõud tarwitusele wõtsin!“ sõhwas Lella terawasti. „Kui mina kõige eest ei hoolitseks! Bergerit pole tõesti usaldada. Si tea, kui kauaks ma ta weel siia jätan. Tema kätte ei wõi lapsi rahulikult usaldada!“

„Minu arwates pole lastel paremat hoidjat kui see noor daam.“

Lella silmitses teda pillawalt.

„Wist küll sellepärafit, et ta nii kena olla — nagu seda wähemalt Ottokar tõendab. Kas oled sina ka sellele arwanisele jõudnud?“

„Ma pole maewats wõtnud seda uurida. Meiu filmapaistew iludus räägib oma eest. Ja ta on sama hea kui ilus, nii et lastele ainult kõige paremat mõju awaldab. Ma pole ses asjas sugugi ükskõikne, kes neid lapsi kaswatab, kes mulle armjad on.“

„Ma, see on mulle wäga meelitaw, armas Rüdiger!“ Lella pani sõmekesed kofku ja silmitses teda naeratades. „Need on ju minu lapsed! Ottokaril on weel kats — eks ole?“ pööras ta oma mehe poole.

See punastas ja tõmbas käed rusikasje.

„Lella!“ hüüdis ta wihast wärisfedes.

„No jah, miks sa fiis wihastad, mu söber? Mina ei ole ju selle peale pahane, seda sa tead. Mul on waid hea meel, et Rüdiger minu laste wastu huwi tunneb, kuna temale su esimese naise lapsed olid offaks filmas.“

Ottokar kargas nii ägedasti toolist, et tool filedal parketil tüki maad tagasi lendas. Sooned ta otsaesisel turjusid, ta näonusskolid tufsa-
tasid.

„Lella,“ hüüdis ta weel kord, „Lella, ta-
litse oma keelt!“

Lella põbras pea pisut kõrwate, ilma et oleks ärewaks saanud; ta jäi külmaks.

„Mis sul on, mu söber? Kas tahad pro-
wotfeerida sfandaali? Tunne ometi rõõmu, et ma nii rahulikult mõtlen sinu elu ühele epi-
soodile, mis mõnda teist naist wõiks täita ra-
hutuse ja armukadedusega. Kes wastutab selle
eest, et sa minu selja taga oma wana ühendust
ei ole tahtnud uuendada?“

„Lella, oled sa hull? Minu ausõnast jatkub,
et ma niisugust katsset ei ole teinud!“ wihas-
tas Ottokar.

Rüdiger istus liikumatuks, nagu poleks tal
sellega tegemist. Ta näol oli kummine, kõrk ilma,
millega ta kõik tülitama eemale tõrjus. Et Lella
wõis niisuguseid tülisid esile nõiduda, oli talle
piinlik. Kõrge sugu ei tähenda alati weel kõr-
get meelt. Ja ta mõtles, kuidas ta ema te-
male seda naist oli elukaaslasteks soowinud.
Üllõnnetuks oleks ta saanud. Tunne, mis teda
Lella eest hoiatanud, oli olnud õige.

Täis waemaga sumbutatud ärewust, käed
selja peal, jalutas Ottokar edasi ja tagasi. Ta
sifemus kees; ta oleks tahtnud kahmata mõne
asja ja wifata pörandale, et sellega kergendust
saada. See polnud esimene kord. Kuid wemma
juuresolek sundis teda enesewalitsemissel.

Lämmatam waihus walwas nende wahel;
keegi neist ei kõnelemud.

Lella oli jälle ühe kihwtinoole lendu last-
nud ja nüüd rahuldatus.

Dssi kiskus ukse lahti ja tormas tupp.

„Preili ütleb, et pean minema magama, ja
kell pole weel seitsegi,“ hüüdis ta nutuselt, „ja
ma ei taha weel magada!“

Loori seisid wäljas heledastimalgustatud
ruumis; Dssi isemeelsus oli talle piinlik, aga
ta ei saanud parata. Rahtlemata sai ta krah-
winnalt nüüd jälle noomituse. Ta astus lä-
hemale ja ootas Lella wäljendust.

„Kui preili seda ütleb, Dssi, fiis pead sa
sõna kuulma!“ ütles Rüdiger nii kindlal, tõsi-
sel toonil, et poiss talle peaaegu heituses otja
waatas; ta polnud barjunud, et temaga nii rää-
giti. „Mii fiis head ööd, mu poiss! Maga
hästi. Noh, kas sa fiis papale ja mammale

ei tahagi kohe head ööd soowida?“ tähendas
ta, kui Dssi kiuslikult toast tahtis lahkuda.

„Sa näed ju, et nad seda ootawad!“

„Ah jah, preili Berger, Teile on kiri!
Dlefin selle peaaegu unustanud!“

Rõõmsasti wöttis Loori kirja wastu. Lella
naeratas pillawalt, kui ta filmad puudutasid
mehe käefirja.

„Ja fiis, kui Dssi woodis, wõite ümber
riietuda. Täna õhtul sõõte ühes meiega —“

Ennem wõis kaswatajanna laua juures olla,
kui et ta härradega seal üksi istus!

Soomiti prouat telefoni juure. Naerata-
des, lõbusas tujus, tuli ta sealt tagasi.

„Proua salandõnik Matthes tuleb poole
tunni pärast. Ta küsis, kas ma pooleks tun-
niks tema juure westlema ei tuleks; selle ase-
mel palusin ma ta siia. Usun, et härradel selle
wastu midagi ei ole ütelda?“

Ottokar nokutas; tema oli kõigega rahul.
„Kes on proua salandõnik Matthes?“ küsis
Rüdiger.

„Sain temaga hiljuti näitemüügil tutta-
maks. On juba mõni aasta lest; elab Ruini-
ganna tänawal. Tark naine, elaw, waimukas,
shiff!“

Ottokar nokutas pead. Ta ootas seda
daami, kelle juuresolek teda ta abikaasa nõe-
lapistete eest kaitses.

Täpselt ilmus oodatu. Oli, nagu oleks
ühes temaga ilmunud ka rõõmsus ja päikse-
paiste, nii elustam oli kõik ta olemus.

„Olen tõesti juhulikult siia sattunud. Oli
täna igatsus inimeste ja westluse järele.“

„Ja meie oleme õnnelikud, et wõime Teie
siinoleku eest Teie igatsust tänada!“ ütles
Ottokar.

Mindi lauda.

Moosalt sisseseatud sõõgitoas oli owaalne
laud rikkalikult kristalli ja lilledega ehitud.

Kui Loori kuulis, et külaline tulnud, hoi-
dus ta alandlikult tagasi ja krahwinna leidis
selle olemat korras. Kontess Thekla, kes ka
lauas istus, teretas wanemate külalast ilusa
knisuga.

„Noh, kontess, mis olete omale jõululapselt
tellinud?“ küsis proua Jakobe von Matthes.

„Auto! — Jsa arwab aga, et ma selleks
weel liig noor olen,“ ütles Thekla mossis mokil.

„Kes teab, wast ei olegi isal ülekohtus, kon-
tessikene.“

„Sumel sõitku ta, kui palju soowib, kui jälle
wiibime Lengefeldis —“

„Ah jah, Teie ilus Lengefeld! Kuidas ma
Teid kadestan! Tore peab seal olema!“

„Selles wõib ka teises arwamises olla,
proua salandõnik,“ wastas krahwinna Lella.

„Minule on ta igavuse sümbol. Mati Lengefeldis, igal juwel!“

„Oled küllalt reisil, Lella. Ja sinu närvides on põlatud igavus kõige parem rohi.“

Lella ajas huuled põlastades torru ja jättis mehe sõnad tähelepanemata.

„Mõtlege, armsam,“ jatkas ta, „minu abi-kaasjal on nüüd peale selle veel julge kavatšus ka jõulupühi seal pühitsema.“

„Ja sellega pole Teie nõus, Krahwinna? Sellest ma küll aru ei saa,“ hüüdis proua Matthes. „Midagi luuletamist ei olegi ju!“

„Aga mina ei taha,“ jonnis Lella, „ja ei näe ka, miks seda vaja on. Tõsi küll, meie korter siin on kaunis kitsas ja mugavjeta.“

„Sa olid ju sellega esialgul rahul.“

„No jah! Ruudused tulevad alles ajaga nähtavale. Tunnan, et ta on kitsas, ja arvan seda ainult mööduvaks. Üürikorter mulle ei meeldi. Tahan saada oma maja. Bogenhausenis on ilusaid villasid —“

Ottokar oli üllatatud. Ta kuulis esimest korda proua uuest kavatšusest ja kibutas kulme.

„Aga milleks, Lella? Meile on ju Lengefeldist küllalt.“

„Laste pärast! Mõtlen kaugemale. Lütred kasvavad suuremaks; sinna ei tohi meie matuda. Juulil ja augustil on seal kaunis kohane. Hiljem lähen siis Tefiga reisile; laps peab ilma nägema. Ja siis olgu meil siin kodu puhkamiseks. Minule on see arusaamatu, et sina, armas Ottokar, nii väga Lengefeldi pooldad! Kunstnikuna peatsid ja siin enese parema tundma, kust ja igal minutil võid uusi aineid ammutada.“

Tark proua Matthes märkas kohe, kui erutatud Krahwinna oli.

Djamaasti juhtis ta jutu teisele teemile.

Rüdigeri oli waitunud; ta oli oma wenna-naist nüüd lähemalt tundma õppinud ja kahet- ses wenda. Ka lapsi, kes kõik Lella tujude all kannatasid. Oli, nagu oleks siin tantsitud tuld- purskamal mäel.

Proua Matthes ajas juttu, westles elawalt ja huwitawalt ja meeldis härradele. Thekla tegi wahetewahel mõned wanatargad tähendu- sed sekk.

Laualt tõustes läksid härrad kõrwalseiswasse saali. Tore tiibklawer seisis seal.

„Noh, kontessifene, kas olete muusikas teinud edusamme, sestjaadik kui Teid wiimati kuul- sin?“ küsis proua von Matthes.

„Do ja, Thekla on väga muusikaalne ja mul on sest hea meel. Ta mängib kaunis hästi ja on siin palju õppinud. Kaswatajanna ei olnud temale ses suhtes küllalt kohane.“

Thekla istus juba klaveri ees ja mängis kaunis sorawalt ühe tüki.

„Hiljem, kolme või nelja aasta pärast, peab ta ka laulmises õpetust saama, sest et tal üsna hea hääl on,“ ütles Lella.

Pärast paluti proua Matthesilt laulu. Rü- digeri rõõmustas selle üle. Temal oli palju arusaamist muusikast, kuigi ta ei mänginud min- gisugust muusikariista. Jhusat naisehäält kuulda oli tal nauding. Armastuswäärsest naeratusest proua Matthes, kes enne abiellumist oli olnud kuulsa lauljanna, ja lubas laulda. Tema walik langes suurele Leonoreariele operist „Fidelio.“

„Kes härrastest saadaks mind?“

Keegi ei soowi seda teha.

„Kas ei mõiks preili Berger aidata?“ küsis Ottokar. „Tema mängib ju väga hästi ja me ei pruugi loobust, Teid kuulda, loobuda.“

Annus preili Berger. Üllatatult waatas proua Matthes noorele neiuks, kes talle esiteleti — nii palju ilu ja armsust leiti harwa.

„Ma, Teie tahaksite siis nii lahke olla ja mind saata?“

„Kui proua salanduniks minuga lepiwad. Palun mitte kuri kohtuniks olla.“

Loori istus klaveri ette ja algas eemängu. Proua Matthes laulis noodita. Wägewasti kajas ta laul ja täis südamlikkust kõlas:

„Oh tule, lootus, ära kustuda

Weel lase wäsinute wiimast tähte!“

Täieliku kunstioskusega laulis proua Matthes.

Liigutatult, kaafakistult, pisarad filmis, kuulas Loori Berger, kuma ta kunstnikku saatis; ta süda laienes — kes seda ka mõiks!

„Rahju, et lamalt nii ruttu lahkusite,“ ütles Lella pärast elawat käteplaksutamist.

„Eiotsa oligi mul see raske ja lahkest ei tehtud mulle kergeks — aga minu mehe soow oli mulle käsuts. Ma leppisin ja oma- sin sellega palju rikkama, kuigi waitsema õime.“

Ta oli rääkinud ilma kõrwalmõtteta; ometi lendas Ottokari pilk etteheitvalt Lellale! Kui see ka nii oleks omanud mõelda!

Lella taipas küll, mis ta armas; pillawalt ajas ta huuled torru — jah, kui Ottokar oleks kuulsa kunstnik, kellest kõik maailm rääkis, siis ehk oleks wõinud ta temalt seda nõuda. Aga nii — Mis ta siis õieti oli? Ei midagi — nõrk mees! Oli tunde, mil Lella isegi ei mõist- nud, mis teda oli kihutanud seda wanemat meest enesele abikaasaks walima . . .

Proua Matthes pööras Loori poole.

„Täna Teid saatmise eest, armas preili! Ostaksite mind hästi saata — olete väga muu- sikaalne!“

Loori filmad lõid loitma.

„Armastan muusikat üle kõige, armuline proua.“

„Kas laulate ka?“

„Loori punastas.“

„Seminaris oli mul hea õpetaja.“

„Tahaksin Teid kord kuulda!“ hüüdis proua Matthes elawalt. „Mind huwitavad nii noored, arenemisvõimulikud hääled. Laulge mulle üks laul.“

Loori punastas sügavamini. Siin pidi ta laulma, siin krahwinna ees, kes teda veel hiljuti selle eest oli noominud, et ta lastele nende soovil oli ühe laulu laulnud? Krahwinna ees, kes muusikat nii wähe armastas — ja härrad... Ta wiivitas.

„Sumal, preili Berger, kui proua salandusest juba soowib, siis ärge laske enast kaua paluda!“ ütles majaproua terawasti.

„Laulge, mis tahate.“ Julgustades patustas proua Matthes noore neiu olale. „Olge waid julge — wististi on Tei! laulusid tagawaraks,“ ütles ta naljatades juure.

Sühise mõtlemise järele algas Loori algul wärisewa, mittewaba häälega, siis wabamalt, Austra rahwalaulu: „Mahajäetud olen ma.“ Wapustawalt laulis ta seda laulu, wäljendusega, mis ta aastatest kaugele üle ulatas.

Suwigaga ikka põnewamalt kuulates, järgis proua Matthes Loori etteannet, kuna krahwinna mingisugust ajakirja firmis; oma laste õpetajanna laulu kohta ei tarwitsemud ta tõesti mingisugust huwi ilmutada!

Rüdigeri ei pöörmud pilku noorelt lauljannalt. Veel iial polnud Loori Bergeri puhast, madonnalikku ilu temale nii silma paistnud kui nüüd.

Ja Ottokar Allwörden — taast käis wainu wärin läbi, kui täisõlaline neiuhääl talle kõrwu kõlas. Ta kahwatas ja ta närwiline süda põksus rahutult. Kui tuttavad olid talle need sõnad — kui tihti oli ta neid kuulnud Maria juust, kes selle juure ise tšiterit mängis. Wägewasti waldas teda mälestus. Ohe tuli ta juust. Sumal, kas ta siis iial rahu ei leidnud!

Weel enne, kui Loori lõpetas, oli krahwinna ajakirja kinni lõõnud.

„Olge kena, preili Berger, kuid wäga sentimentaalne. — Kuidas sattusite just sellele hajameelsele laulule? Kas tunnete enese tõesti olemat mahajäetud? Ja weel wähe aja eest saite kirja.“

„See tuli mu emalt, proua krahwinna. Ja seda laulis ta mõnikord, kui ma teda palusin. Selle juure mängis ta tšiterit.“

Krahw Allwörden kahmas toolitoest kramplikult kinni. Kas oli sarnast juhuist? Ta läks weel hulluks, kui ta ei jätnud mõtisklemist. See

tuttaw laul — igaüks laulis seda lõunas — ja paljud mängisid tšiterit. Lollus oli selle üle pikemalt mõtteid mõlgutada. Ta teadis ju, et Loori warakult oli waefekslapsiks jäänud, et ta tuli Durlachist — ja siis, siis... .

Proua Matthes aga kahmas Loori kätest impulsiwilt kinni.

„Soowin Teile Teie hääle suhtes õnne, mu armast preili. Kas Te tõesti ei aima, milline kapital Teie kõris peitub? Need pehmed, tumedad hääled on nii haruldased ja wäga ohtlud. Niisugune materjal — mis mõiks sellest teha! Siis weel Teie wälimus — iga loma ihkaks Teid!“

Lurawalt waatas ta punastawale neiuile oma ees. Krahwinna Lella naeris pisut kramplikult.

„Kas Te ka tõesti ei eksi, armisam? Preili Berger on juba niigi wäga romantilise loomuga; seesugune wäljawaade mõiks teda kergesti meelitada wastu tundmatule tulewikule.“

Kadedus waese neiu wastu rääkis temast ja kannuti egoistlik nure, et sellise tubli tööjõu mõiks kaotada.

„Tundmatu tulewik! Mina wastutan ta hüljawa tulewiku eest!“

Wainustatud sõnadega kõneles proua Matthes — see oli midagi temale — ta lawaweri hakkas woolama.

Loori pēa wajus longu; uimastawalt libises proua Matthesi elaw kõne temast üle.

Ah, sel proual olid heatahtlikud mõtted. Tema maalis talle tulewikku nii meelitawates wärwides, et ta sellest kahe käega oleks kinni haaranud — ja ometi — polnud see wõimalik; maffis liig palju. Ta pidi enmast elatama oma teenistusest ja ei wõinud emalt ja wennalt, kes talle juba ifegi küllalt ohwerdanud, enam ohwreid nõuda.

Waitselt ja aralt ütles ta seda.

„Teate, preili Berger, kuidas mina algasin?“ küsis proua Matthes. „Minu ema oli lest pealikproua Berliinis, kaks wenda ohwitserid — warandust wähe. Ja ometi mõtjün ma esimese järgu õpetajanna käest laulutunde — ainult weksliga tulewikule, millega lauluõpetajanna usaldawalt leppis. Ja pärast tafusjn ma, sest muudu ma neid kalleid tunde ei oleks saanud. Kui see Teie aimus nure on — —“

„Aga ma ei usu, et mu wend sellega lepih, et ma oma elukutset wahetan.“

„Selles oleks Teie wennal õigus, preili Berger. Teie olete liig pelglik ja saamatu awastkuses tegutsema,“ lõpetas krahwinna Allwörden. „Pealegi mõite nüüd kontess Tei magama wiia. Saks on juba aeg.“

Seega oli Loori wabastatud.

Broua v. Mattheas märkas warsti, kui wähe krahwinna Allwördenile ta lahtus preili Bergeri wastu meeldis, sellepärast ei rääkinud ta enam temast, kawatse aga noort neitut, kes teda huwitas, filmas pidada.

12.

Kuljuste kõrinal sahisēs saan läbi talwise metša.

Cerif Berger oli oma õe jaamast ära toonud, ja nüüd olid nad juba metsnikumaja ees, kus proua Maria, õe rätik ümber, neid igatsedes ootas.

Kahwatu sisemisest ärewusest, kaelustas ta tütar, kes saamis ruttu oli wälja hüpanud.

„Emakene, armas — —“

„Pisarfilmil kallistas ta oma ema pika lahuwoleku järele.“

Wäikesesse, telliskiwipõrandaga eestuppa oli märsket liiwa puistatud; puupingid ja lauad selles olid märskelt küüritud ja wana kell tihjus ikka weel endiselt. Loori nägi seda kõik ainu pilguga.

Glutoas, kus suur roheline potikwist ahi mugawalt sooja lewitas, ootas kaetud kohwilaud armast külalist.

„Kui ilus, et jälle siin teie juures olen! Ja seal jõulupuu armaste, tuttawate asjadega. Kõrwikesed, mis ma ise kuldpaberisē pununud. Ketid hõbepaberisē ja wanad, armsad lühtrid.“

Ta hääl wärisēs meeleiwutusē; nagu läbi loori silmitsēs ta wanu tuttawaid.

Suur walge kohwikann ja piimanõu tabletil, tuli Roosa, noor tüdruk. Ta nägu säras rõõmuis ja kohmetusest, et preili jälle kodus oli.

„Tere, Roosal!“ Loori andis talle lahkesti kätt. „Kuidas käsi käib? Hästi? Ja wanaisa! Jofel ka? Vähen teda homme vaatama — terwita teda minu poolt südamest!“

Broua Berger lõikas jaita üles ja walas kohwi.

„Nüüd laste maitsta, lapsed!“ Ta surus tütre kätt. „Nüüd alles on meil tõsised jõulud, mu armas Loori. Ja sa ei saanud tõesti tulla? Meie süda oli päris kurb. Ceriful ja minul, et pühäl õhtul üksi olime.“

„Ei olnud parata, emakene! Nüüd tohin aga kuni 6. jaanuarini siia jääda.“

Cerif istus, wälke koer Mäme süles, kuna Diana, jahikoer, ahju ääres lamas.

„Ahh, Cerif, mis on? Kas meeldib sulle siin weel ikka? Mullu sel ajal wiibisid kaugel. Mul on hea meel, et ema terve wälja näeb. Sina aga, näib, oled nagu lahjemaks jäänud. On sul nii palju teha?“

Wist kohmetult waatas Cerif kõrwale

„Ahh mis, Loori, sa näed waimē. Jutusta nüüd enesest. Wõid ju arvata, kui põnewalt me su seletuji ootame. Näib, et su käsi on hästi käinud — nälginud sa ei ole,“ naljatas ta, „põsed on sul pakkud ja ümmargused.“

Tuhat küsimuis ēitas ema, ja Loori jutustas kuuldes waatajis ema ja poeg üksksteisele tihti otša. Kui tütar oles aimanud, selle teemistuses ta seisis!

„Ja lapsed armastawad sind?“

„Kontesē Thella mitte nii wäga kui teised. Thella lasēb mind tihti tunda, et palgasaja olen. Kuid see ei ējita mind. Tasa saan ma wäikse Dssi poolehoiuis; kui isemeelne ta muudu ka on, minu sõna ta kuulab. Tema on kõigi lemmik ja Bengeseld saab kord temale!“

Broua Berger tõusis äkki ja astus afna alla. Ta rind wärisēs ärewusest. Cerif wahtis oma ette.

„Imestades küsis Loori:

„Mis sul on, emakene?“

„Oh, ei midagi, laps. Urwasiu, et keegi sõidab. Ülemmetsniku pere sõidab siit mõnikord mööda.“

„Bikkamisi wõttis ta jälle istet:

„Nüüd jutusta edasi!“

„Minu eriline lemmik on wäike Sissi, sest et temast kõige wähem hoolitakse. Aga ta on liigutaw-hea laps. Armastan teda nagu õkēst. Oma ilusa õe ja wennaga on tal wähe sarwadust, peale selle weel ta kehawiga. Kui krahwinna pahane on, nimetab ta teda mõnikord „Lonkuriks“. See wihastab mind. Krahw Rüdiger —“

„Krahw Rüdiger.“ Kes see on?“

„Krahw Allwördeni noorem wend. Tema on legatsioonisõnunik Breiji saatkonnas ja tal on suur tulewik. Sissi ütleb, ta olla kolmkümendkaksē aastat wana, aga ta näeb noorem wälja. Mina sallin teda heameelega, sest ta on hea ja üllas.“

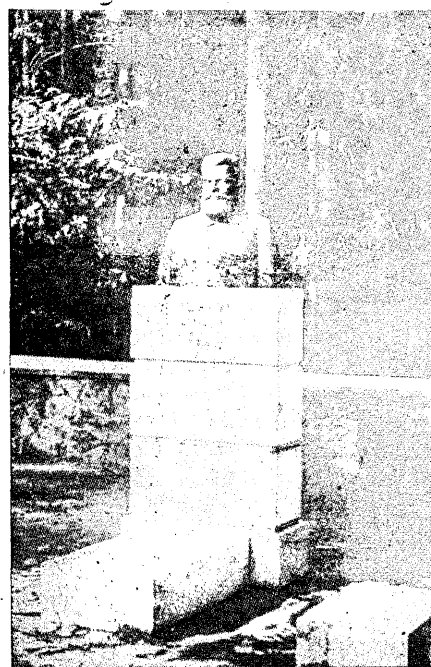
„Tõesti!“ küsis proua Berger lõikawalt. Cerif waatas temale hoiatawalt.

„Miks sa selles kahtled, emakene? Peaksid teda weidi tunda. Nagu isa on ta laste wastu; ma usun üldse, et ta nende pärašt tulebki. Broua krahwinnaga ei saa ta üldse läbi, seda olen juba ammu märganud. See on tema wastu alati ärew ja pirtsakas — nagu oma mehegi wastu. Üldse see perekonnaelul! Krahw ja krahwinna ei mõista üksksteist üldse, iga päew on tüli ja pahandus. Sēgi lapsi ja mind ei hähene nad. Sissi nutab selle üle tihti, Thella muidugi hoiab ema poole.“

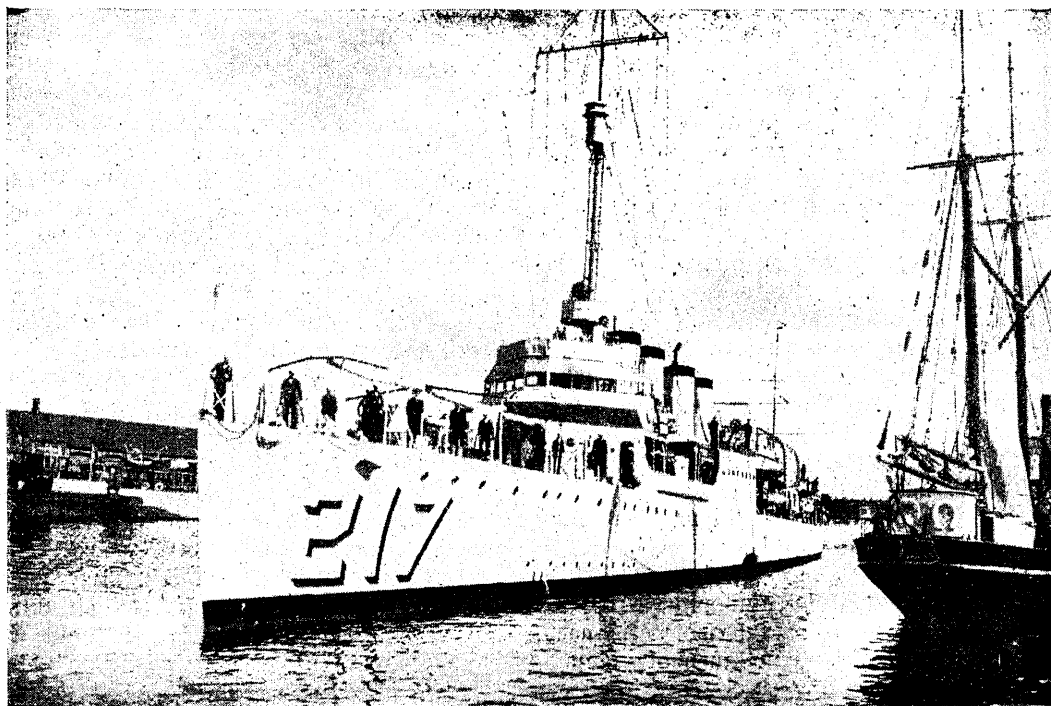
(Järgneb)

C. R. JAKOBSON.

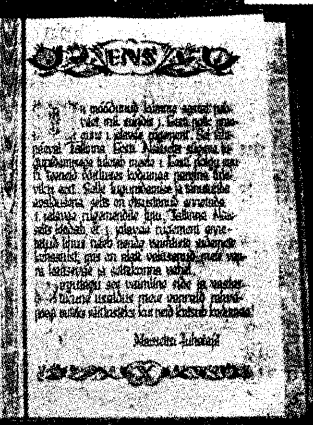
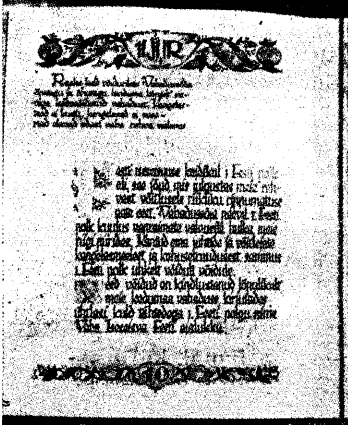
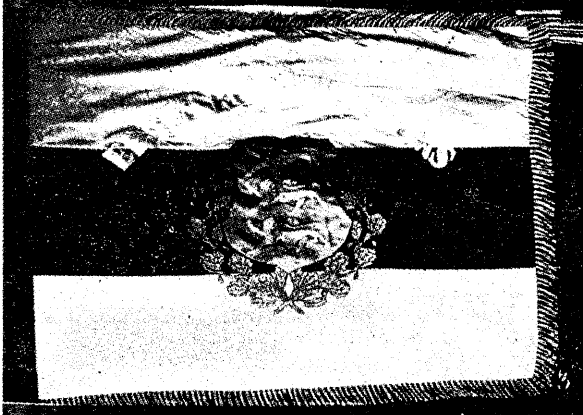
14. augustil s. a. awati meie ärkamisaja andekama tegelase ja rahwajubi C. R. JAKOBSONI kalmul Wändras, Kurgjal, riigiwanema, riigikogu esimehe, paljude seltskonna tege-laste, C. R. Jakobsoni omaksefe — lese ja laste ning suure rahwahulga osawõttel nägus graniit-mälestussammas.

Ameerika sõjalaewad külaskäigul Tallinna sadamas (19—24. aug. 1927.). Miinibawitajad „217“ (Whipple) ja „213“ (Barker).

Lipu annetamine 1. Eesti jalawäe rügemendile.

- 1 (ülewal wasakul): Lipu üleandmine. Keskel riigiwanem J. TEEMANT, paremal sõjaminister kindral-major N. REEK, lipuga 1. jalawäe rügem. ülem kolonel A. PULK.
- 2. (ülewal paremal): Tallinna Eesti Naisseltsi esindajad lipu üleandmisel. Wasakult pr. LOBERG, pr. KULKOFF (lipuga), pr. TÖRWAND-TELLMANN.
- 3. (keskel wasakul): Tallinna Eesti Naisseltsilt annetatud lipp — külg riigi wapiga.
- 4. (keskel paremal): — lipu teine külg rügemendi wapiga.
- 5. Auaadress Tallinna Eesti Naisseltsilt.

Auaadressi tekst.

Raske kuid wõidurikas Wabadussõda õpetagu ja õhutagu hindama kõrgelt werega kättewõidetud wabadust. Kangelasteod ei kustu, kangelased ei sure — nad elawad edasi waba rahwa malewas.

Eesti iseseiswuse koidikul 1. Eesti polk oli see jõud, mis julgustas meie rahwast wõitlusele riikliku rippumatuse aate eest. Wabadussõja päewil 1. Eesti polk kuulus waprimate walwuriite hulka meie riigi piirides. Kantud oma juhtide ja wõitlejate kangelasmeelestja kohuse truudusest sammus 1. Eesti polk uhkelt wõidult wõidule. Need wõidud on kindlustanud lõpulikult meie kodumaa wabaduse, kirjutades üht-

lasi küld tähtedega 1. Eesti polgu nime Waba, Iseseiswa Eesti ajalukku. On möödunud kümme aastat päewast, mil sündis 1. Eesti polk, praegune 1. jalawäe rügement. Sel tähtpäewal Tallinna Eesti Naisselts sügawa lugupidamisega tuletab meele 1. Eesti polgu suuri teeneid wõitluses kodumaa parema tulewiku eest. Selle lugupidamise ja tänutunde awaldusena selts on otsustanud annetada 1. jalawäe rügemendile lipu. Tallinna Naisselts loodab, et 1. jalawäe rügement annetatud lipus näeb nende waimliste sidemete kehastust, mis on alati walitsenud meie waprata kaitsewäe ja seltskonna wahel. Virgutagu see waimline side ja wastastikune usaldus meie waprail rahwapeegi uuteks wõitlusteks, kui neid kutsub kodumaa.

Tõtt ja nalja.

Parim tõrje.

„Isa, noor Mets tuli ja tahab sinuga rääkida. Wististi tahab ta sinult minu kätt paluda ja mina ei salli teda! Mis wõiksin ma ometi teha, et ta mind rahule jätaks?“

„Istu klaveri ette ja laula midagi!“

Rotschildi raha.

Hulgus (pojale:) „Pojukene, mis me siis teeksime, kui Rotschildi raha meie oma oleks!“

Poeg: „Noh, mis teeks siis küll Rotschild, kui tal meie raha oleks!“

Kuulus ilmamatkaja Forster

esitati, kui ta Halle ülikooli oli professoriks määratud, Friedrich Suurele.

„Olen juba wiie kuningaga rääkinud,“ hüüdis Forster, „kolme metsikuga ja kahe taltsaga, aga seesugust kui Teie majesteet pole ma veel leidnud.“

„Pagana õpetatud mees on see Forster,“ tähendas kuningas hiljem oma ministritele, „aga ka pagana jämeda suuga.“

*

„Olen kuulnud, et olete preili Priskega kihlatud. Soowin õnne!“

„Olin. Nüüd on see mööda!“

„Mis, kas tühistasite kihluse?“

„Ei, aga meie oleme juba kaheksa päewa abielus.“

Kasu.

Küla line: „On see tõsi, mis kuulsin: su asjad on aresti alla pandud?“

Mees: „Jah, kõige ilusamad asjad wiisid nad mul ära. Selle eest puudub mul nüüd ka alatine koristamine ja ma saan vähemalt rahul!“

Parim abinõu.

„Kas Te siis ei karda, et warblased kõik Teie aia ära rüüstawad? Peaksite tingimata mõne linnuhirmutise aeda üles panema.“

„Oo, pole waja; teine meist wiibib ju alati aias.“

Mehel on õigus.

Koduse waidluse lõpul.

Naine: „Oh, jäta juba kord. Sest mis teab küll mees naise toaletist?“

Mees: „Palju: hinda teab ta.“

Raske.

Kuusemets on saanud isaks.

„Soowin õnne!“ soowib sõber. „Poiss?“

„Ei!“

„Tüdruk?“

„Ära mõistatasite!“

Moodne.

„Juhan, sa haised tubaka järele; oled mõne naise ga koos olnud!“

Jääb.

Kuupalju on 2 kassi ja 3 kassi?

5 kassi!

„Aga kuupalju on üks kass, üks wihmauss ja üks warblane?“

„Üks kass!“

„Kuidas nii?“

Warblane sööb wihmaussi, kass sööb warblase — jääb järele kass!“

Määramiseõigus.

Meesmann on raskesti haige. Tahab teha testamendi ja kutsub notaari. Ning määrab: „Poiss pärib äri, iga tütar 100.000 marka!“

„Aga,“ waidleb naine, „see ju ei lähe, sest siis saawad tütreid wähe!“

Meesmann jääb oma määruse juurde, naine aga waidleb uuesti vastu. Siis ajab Meesmann enese wiimse jõuga woodis istukile ja hüüab wihaselt:

„Wõtku sind see ja teine! Kes on siis õieti suremas, sina wõi mina?“

Lohutus.

Proua Kärg: „Oh Jumal, kärbes on piimakaussi kukkunud! Wõin ma teda weel tarwitada?“

Proua Märg: „Miks mitte? Kui ta weel ei ole ära uppunud!“

TELLIMISE HINNAD:

Aastas (24 nr.nr.)	Mk. 750.—	1/4 aast. (6 nr.nr.)	Mk. 225.—	1/1 lhk.M.	3500.—	1/4 lhk. M.	900.—
1/2 „ (12 nr.nr.)	„ 400.—	1 kuus (2 nr.nr.)	„ 80.—	1/2 „	„ 1750.—	1/8 „	„ 450.—
Üksiknumber	40 mk.;	wäljamaale: 1/1 a.	900 mk.,	1/2 a.	500 mk.	1/3 „	„ 1200.—
						1/16 „	„ 225.—

KUULUTUSTE HINNAD:

Tellimisi wõtawad vastu kõik postkontorid, raamatukauplused ja „Romaani“ esitused.

Talituse aadress: Tallinn, Müüriwahe tän. nr. 16.

werest: Erich Dorbeck. **Kärust:** Paul Eheland. **Kiiust:** L. Hermann, P. Soolmann, Arthur Tamberg, Maria Tamberg. **Kuusaluust:** Joh. Janson. **Hagerist:** Anton Kasendorf, I. Ruuben. **Alajõelt:** Joh. Kask. **Raasikult:** O. Lipstok. **Wahastust:** Rudolf Mirnow. **Keilast:** A. Miljan. **Hädameestest:** Koosa Nurk. **Nööst:** Lydia Petulai. **Tarwastust:** H. Roosson. **Kil. Nömmelt:** Emilie Rossmann. **Orisaarest:** Joh. Siilem. **Eiwast:** Lydia Tullf. **Sakust:** Wic. Uue Wöidust: Rud. Toost, J. Werter **Arawetest:**

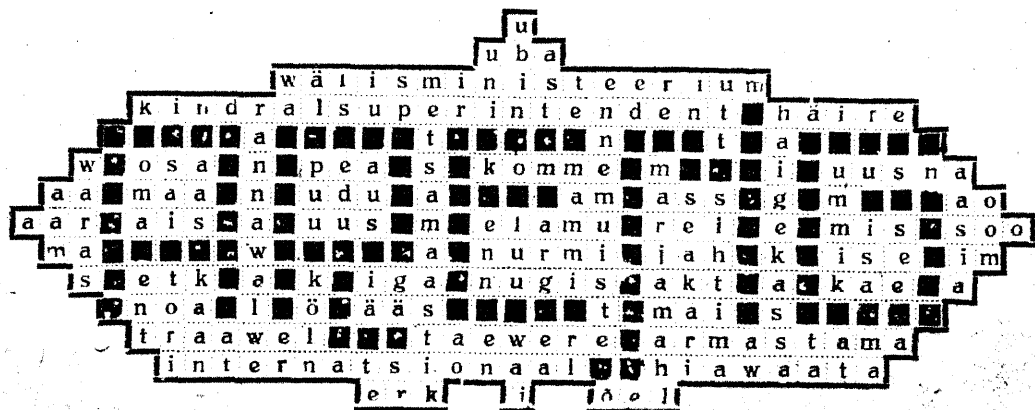
M. Tsaan. **Saardest:** Ed. Rossmann. **Haapsalust:** R. Jeromin. **H. Rannamõisast:** Joh. Hanso. **Nömmelt:** L. n.

Neist wõitsid loosimisel: 1) Jules de Revél — Kombejuht hällist hauani — **M. Adosson**, Narwast, Lai tän. 4. 2) Eino Leino — Päew Helsingis — **Astrid Ratnik**, Tartust, Tähtwene tän. 34; 3) Fr. Tuglas — Hingemaa — **Aug. Kaasik**, Tallinnast, Janseni tän. 9—14.

„Romaan'i“ talitus.

Kindmõistatuse lahendus

Nr. 13 (127)

Oigeld seletusi saatsid:

Tallinnast: Karin Awendt, Egon Awendt, Anna Anso, Aleksander Aljas, Bernhard Bluum, R. Bluum, M. Braun, E. Emann, Aleksander Gold And, Janson, Harald Johani, Milla Jeromin, Jaanus Kaik, T. Kerwul, Aug. Kaasik, Egon Kaeli, Salme Kask, Helmy Michelson, N. Mikker, Mary, Wictor Plooman, F. P. Erika Simtal, M Suisen, A. S-k, R. Tiiskur.

Tartust: A. Braats, Aleksander Entson, Arnold Johani, Johannes Jõul, L. Jõul, L. Rätsep, Astrid Ratnik, Rud. Solba, Tamman, Heinrich Tamberg.

Pärnust: E. Mugra, Milda Küng.

Wiljandist: Boris Kaasik, H. Oinas, Richárd Pruuli, Hans Pruuli, Wictor Rebane, Ed. Rünna, Södur, Leopold Taar, M. Takk, L. Takk, A. Tults.

Narwast: M. Adosson, B. Leppik, O. Rõtmann.

Keilast: A. Eetmann, A. Kutpri, A. Miljan, A. Suurmees.

Walgast: Nadja Mauer, Arno Osolin, August Oinas, A. Rekand, J. Wiinal.

Rakworest: Fritz Kask, Harry Kängsepp, L. Pender, A. Seiberg, H. Willo. **Kärust:** Paul Eheland, **Harju Rannamõisast:** Aug. Augasmägi, Joh. Hanso. **Jõgewalt:** S. Jürmann, Elmar Klausson, R. Terasmägi, Erns Tobber. **Haapsalust:** R. Jeromin. **N. Jõe-suust:** H. Kannuske. **Abjast:** Verner Karpa, J. Päri. **Alajõelt:** Joh. Kask. **Riisepereest:** R. Pilberg. **Sindist:** Johann Kask, **Nuiast:** Karin Karro. **Wahastust:** Rudolf Mironov. **Hädameestest:** Anny Puusaar, Atsi Suits. **Kil. Nömmelt:** E. Rossmann. **Sauelt:** E. Sastok. **Antslast:** Alex. Solba. **Uue Wöidust:** R. Toost, J. Werter. **Nömmelt:** J. Söer, A. Wait. **Saardest:** Ed. Rossmann. **Agerist:** M. Tsaan.

Neist wõitsid loosimisel: 1) I. aastakäik „Romaan“ 1923 iluköitis — **M. Takk**, Wiljandist, Lossi tän. 23. 2) O. Luts — Tootsi pulm — **A. Tults**, Wiljandist — (lähem aadress puudub). 3) Aino Kallas — Wõõras weri — **E. Emann**, Tallinnast, Israeli tän. 1—5.

Wõidud antakse välja: **Tallinnas**, talitus-est; **Wiljandis**, „Walgus’e“ rmtkpl., Lossi t. **Tartus**, L. Grossi rmtkpl., Riia tän. 3.; **Narwas**, Wen. Roosipuu rmtkpl., Suur tän. 24.

„Romaan'i“ talitus.

Meesterahwa rätsopääri

K. Paju & Tamberg end.
Joh. Tamberg

Rüütlil tän. 13—4, kõnetr. 15—66.

teatab oma lugupeetud tellijatele, et kõik hoodaja uudised kuulsast Gagnier ja Co. wabrikust Inglismaalt on kohal.

Soowitan oma suurest ja mitmekesisest walikust kõiksugu ülikonna-, palitu- jne. riideid möödukate hindadega. Loodan kõigi tellijate nõudeid ja maitseid wiimase peensuseni rahuldada. Wõtan tellimisi wastu, ka tellija oma materjalist. K. Paju.

Kui Teie wajate

Raadio aparate ja nende üksikuid osasid, waljult häälidajaid, akkumulaatoreid, anoodpatareisi, siis ostke neid

MERCADO'st

Müüriwahe tänav 16, kõnetraat 31-06.

Niisamuti ostate sealt kõige soodsamatel tingimustel elektrilist jõu ja walgustuse siseseadet ja selleks tarwisminewaid materjale. Armatuurid, tiikraud jne.

Austusega

omanik **RUDOLF KRIK**

Miller autokummid

on parimad ja wastupidawamad meie teedel.

Miller
balloon (madalsurve)
autokummid:

730x130
28x4.40
29x4.40
31x4.40
28x4.75
29x4.75
30x4.75
31x4.95
30x5.00
31x5.00
28x5.25
29x5.25
30x5.25
31x5.25

jne. jne.

Miller
Cord (kõrgesurve)
autokummid:

26x3 30x5
28x3 33x5
30x3 35x5
28x3 1/2 32x6
30x3 1/2 700x80
32x3 1/2 710x90
31x4 760x90
32x4 765x105
33x4 815x105
34x4 820x120
32x4 1/2 880x120
33x4 1/2 920x120
34x4 1/2 895x135
935x135

Miller
Cord Raskeveo
autokummid:

30x3 1/2
32x4
32x4 1/2
33x4 1/2
34x4 1/2
30x5
33x5
34x5
35x5
32x6
36x6
34x7
38x7
36x8

jne. jne.

Omnibusite ja veoautodele

Heinr. Lagus

Tallinnas, Müüriwahe tän. nr. 16, Eesti Laenuwanga majas, uks B

Telefon 12-53.